

**UCHWAŁA NR LV/493/23
RADY GMINY DOBRZYNIOWO DUŻE**

z dnia 30 stycznia 2023 r.

**w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dobrzyniewo Duże na
lata 2023 -2030**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40) i art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268, 2270, z 2022 r. poz. 1, 66, 1079, 1692, 1700, 1812, 1967, 2127, 2140) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dobrzyniewo Duże na lata 2023 -2030 , stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Gminy

Janina Kozakiewicz

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Załącznik do uchwały Nr LV/493/23/30

Rady Gminy Dobrzyniewo Duże

z dnia 30 stycznia 2023 r.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dobrzyniewo Duże na lata 2023-2030

Dobrzyniewo Duże, styczeń 2023 rok.

Spis treści

Wstęp	3
I. Uwarunkowania tworzenia Strategii	5
1. Podstawy prawne	5
2. Uwarunkowania strategiczne i programowe.....	7
II. Charakterystyka Gminy Dobrzyniewo Duże.....	15
III. Diagnoza problemów społecznych.....	24
1. Problemy w obszarze pomocy społecznej	27
1.1. Zasiłki z pomocy społecznej	28
1.2. Wspieranie rodzin	32
2. Bezrobocie.....	35
3. Niepełnosprawność.....	36
4. Uzależnienia	38
5. Przemoc w rodzinie.....	40
6. Sytuacja osób starszych.....	41
7. Wyniki badań ankietowych	44
IV. Analiza SWOT.....	48
V Założenia strategiczne	51
VI. Adresaci Strategii	52
VII Cel główny Strategii	52
VIII. Cele strategiczne	53
IX. Źródła finansowania działań przewidzianych do realizacji w ramach Strategii	56
X. Wdrożenie, monitorowanie i ewaluacja Strategii	57
Zakończenie	60
ANKIETA – WYPACOWANIE STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY DOBRZYNIEWO DUŻE	62

Wstęp

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2023 - 2030 jest wieloletnim dokumentem programowym, który ma ogromne znaczenie dla bezpieczeństwa społecznego mieszkańców Gminy Dobrzyniewo Duże, w szczególności grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. Przyjęcie przez Radę Gminy Dobrzyniewo Duże Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ma istotne znaczenie dla realizacji lokalnej polityki społecznej. Strategia rozwiązywania problemów społecznych zorientowana jest na rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, współpracę z różnymi instytucjami zajmującymi się pomocą społeczną działającymi w szerszym obszarze polityki społecznej między innymi takimi jak: edukacja, polityka zdrowotna, bezpieczeństwo publiczne, pomoc niepełnosprawnym, zapobieganie wykluczeniu społecznemu, polityka równego statusu kobiet i mężczyzn.

Działania będą kierowane głównie do środowisk, które pozostają na marginesie życia społecznego, osób wykluczonych społecznie lub zagrożonych tym zjawiskiem. Zjawiska ubóstwa rodzin, związane z bezrobociem, problemy egzystencji osób samotnych, starszych i niepełnosprawnych, niedostatek materialny rodzin, w tym wielodzietnych, uzależnienia i przemoc w rodzinie to trudne problemy społeczne, które stoją do rozwiązania przed władzami samorządowymi oraz instytucjami pomocy społecznej na poziomie lokalnym. Od skuteczności ich rozwiązywania zależy funkcjonowanie wspólnoty samorządowej, jaką stanowi Gmina. Systemowe podejście do rozwiązywania problemów rodziny powoduje, że dysfunkcje mające w niej miejsce nie są traktowane jako izolowane zjawiska dotyczące pojedynczych osób. Stąd, pomimo wielu różnych form pomocy skierowanych bezpośrednio na jednostkę, podejmuje się także pracę z całą rodziną, gdyż zmiany w jej funkcjonowaniu stanowią szansę na to, że następne pokolenie nie stanie się świadczeniobiorcami pomocy społecznej.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2023 – 2030 jest dokumentem wyznaczającym główne kierunki działań mających na celu zapewnienie mieszkańcom Gminy Dobrzyniewo Duże odpowiedniego poziomu życia i zabezpieczenia ich podstawowych potrzeb. Działania te będą kierowane głównie ku środowiskom, które pozostają na marginesie życia społecznego, wykluczonych społecznie lub zagrożonych tym zjawiskiem.

Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie Dobrzyniewo Duże przeprowadzona na potrzeby opracowania strategii, została oparta na badaniu tzw. źródeł zastanych, danych z instytucji oraz danych pozyskanych w wyniku diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych, przeprowadzonej w okresie lipiec-sierpień 2022 r. W badaniach ankietowych wzięło udział 102 dorosłych mieszkańców

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dobrzyniewo Duże 2023 -2030
gminy\ w tym 57 kobiet oraz 45 mężczyzn. Najliczniejszy przedział wiekowy stanowiły osoby w wieku 31-60 lat. Najliczniejszą grupę stanowiły osoby z wykształceniem wyższym, a kolejno średnim i zawodowym. Zdecydowana większość respondentów była aktywna zawodowo. Wśród badanych mieszkańców, najliczniejszą grupę stanowiły osoby reprezentujące czteroosobowe gospodarstwa domowe. W badaniu wzięło również udział 9 pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej.

Prezentowana Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dobrzyniewo Duże na lata 2023- 2030 zawiera w sobie poniżej wymienione części:

Część diagnostyczna: zawiera analizę sytuacji społeczno-gospodarczej na terenie gminy Dobrzyniewo Duże wraz z rozpoznaniem negatywnych zjawisk występujących na terenie gminy. Część ta została oparta na analizie źródeł zastanych, danych z instytucji (w tym GUS) oraz danych pozyskanych w wyniku diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych. Ponadto w ramach analizy SWOT zidentyfikowano mocne i słabe strony, szanse i zagrożenia.

Część programowa: zawiera najistotniejsze założenia polityki społecznej gminy Dobrzyniewo Duże na najbliższe lata. Są one ujęte w formie celów strategicznych, celów operacyjnych oraz działań.

Część wdrożeniowa: obejmuje kwestie finansowe oraz instytucjonalne związane z realizacją założeń strategicznych, a także monitoring i ewaluację działań realizowanych w ramach Strategii.

Do opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dobrzyniewo Duże na lata 2023 - 2031 został powołany zespół, w skład którego weszli przedstawiciele instytucji, w których w kręgu zainteresowań pozostają rodziny oraz osoby zagrożone wykluczeniem społecznym m.in:

1. Urzędu Gminy;
2. Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej;
3. Zespołu Interdyscyplinarnego
4. Gminnej Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
5. Jednostek Oświatowych
6. Gminne Centrum Kultury;
7. Przedstawiciele Policji;
8. Kuratorzy sądowi
9. Ośrodka Zdrowia
10. Instytucji Zewnętrznych (m.in. Stowarzyszenia;)

Na Koordynatora zespołu został wyznaczony kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrzyniewie Dużym.

Założenia zapisane w Strategii realizowane będą w zależności od posiadanych przez Samorząd Gminy środków własnych oraz dotacji z Budżetu Państwa, jak i środków pozyskanych ze źródeł zewnętrznych.

I. Uwarunkowania tworzenia Strategii

1. Podstawy prawne

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika bezpośrednio z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2021r., poz. 2268 ze zm.). Art. 17 ust. 1 pkt 1 tejże ustawy jednoznacznie wskazuje, iż do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy m.in.: *opracowanie i realizacja gminnej Strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka*”.

Ponadto art. 16b ust. 2 w/w ustawy wskazuje elementy, jakie powinna zawierać Strategia, tj.:

- diagnozę sytuacji społecznej,
- prognozę zmian w zakresie objętym strategią,
- cele strategiczne projektowanych zmian,
- kierunki niezbędnych działań,
- sposób realizacji Strategii oraz jej ramy finansowe,
- wskaźniki realizacji działań.

Inne akty prawne, które mają wpływ na treść i kształt niniejszej Strategii to:

- 1) ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- 2) ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
- 3) ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,

- 4) ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- 5) ustawa o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów,
- 6) ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
- 7) ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- 8) ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego,
- 9) ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- 10) ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- 11) ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- 11) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- 12) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- 13) ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny,
- 14) ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- 15) ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- 16) ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów,
- 17) ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych,
- 18) ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- 19) ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3,
- 20) ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny,
- 21) ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy
- 22) innych aktów prawnych na rzecz osób i rodzin zapobiegających wykluczeniu społecznemu.

2. Uwarunkowania strategiczne i programowe

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dobrzyniewo Duże na lata 2023-2030 pozostaje w zgodności z dokumentami strategicznymi i programowymi, które opracowano na szczeblu globalnym, europejskim, krajowym i samorządowym. Należą do nich:

- 1) Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030,
- 2) Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju,
- 3) Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- 4) Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej na lata 2014-2023.
- 5) Ekonomia Solidarności Społecznej.
- 6) Założenia do Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027,
- 7) Strategia Polityki Społecznej Województwa Podlaskiego na lata 2021-2030
- 8) Strategii Rozwoju Gminy Dobrzyniewo Duże na lata 2020 -2030

Przekształcamy nasz świat: Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju jest przyjętym przez Organizację Narodów Zjednoczonych programem działań, definiującym model zrównoważonego rozwoju na poziomie globalnym. Zgodnie z Agendą 2030 współczesny wysiłek modernizacyjny powinien koncentrować się na wyeliminowaniu ubóstwa we wszystkich jego przejawach p r z y r ó w n o c z e s n e j realizacji szeregu celów gospodarczych, społecznych i środowiskowych. Dokument obejmuje 17 celów zrównoważonego rozwoju oraz powiązanych z nimi 169 zadań. Cele te są następujące:

1. Wyeliminować ubóstwo we wszystkich jego formach na całym świecie.
2. Wyeliminować głód, osiągnąć bezpieczeństwo żywnościowe i lepsze odżywianie oraz promować zrównoważone rolnictwo.
3. Zapewnić wszystkim ludziom w każdym wieku zdrowe życie oraz promować dobrobyt.
4. Zapewnić wszystkim edukację wysokiej jakości oraz promować uczenie się przez całe życie.
5. Osiągnąć równość płci oraz wzmocnić pozycję kobiet i dziewcząt.
6. Zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wody i warunków sanitarnych poprzez zrównoważoną gospodarkę zasobami wodnymi.

7. Zapewnić wszystkim dostęp do stabilnej, zrównoważonej i nowoczesnej energii po przystępnej cenie.
8. Promować stabilny, zrównoważony i inkluzywny wzrost gospodarczy, pełne i produktywne zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich ludzi.
9. Budować stabilną infrastrukturę, promować zrównoważone uprzemysłowienie oraz wspierać innowacyjność.
10. Zmniejszyć nierówności w krajach i między krajami.
11. Uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu.
12. Zapewnić wzorce zrównoważonej konsumpcji i produkcji.
13. Podjąć pilne działania w celu przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom.
14. Chronić oceany, morza i zasoby morskie oraz wykorzystywać je w sposób zrównoważony.
15. Chronić, przywrócić oraz promować zrównoważone użytkowanie ekosystemów lądowych, zrównoważone gospodarowanie lasami, zwalczać pustoszczenie, powstrzymać i odwracać proces degradacji gleby oraz powstrzymać utratę różnorodności biologicznej
16. Promować pokojowe i inkluzywne (tzn. łączące w całość; jednoczące) społeczeństwa, zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wymiaru sprawiedliwości oraz budować na wszystkich szczeblach skuteczne i odpowiedzialne instytucje, sprzyjające włączeniu społecznemu.
17. Wzmocnić środki wdrażania i ożywić globalne partnerstwo na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Polska perspektywa działań na rzecz Agendy 2030 została sformułowana w **Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju**, która stanowi instrument elastycznego zarządzania głównymi procesami rozwojowymi kraju, wskazując cele i niezbędne działania, instrumenty realizacyjne i kluczowe projekty zapewniające jej wdrożenie. Dokument ustala także system koordynacji, wyznaczając role poszczególnym podmiotom publicznym oraz sposoby współpracy ze światem biznesu, nauki i społeczeństwem.

Strategia przedstawia nowy model rozwoju, tj. rozwój odpowiedzialny, czyli taki, który budując siłę konkurencyjną z wykorzystaniem nowych czynników wzrostu, zapewnia udział i korzyści wszystkim grupom społecznym zamieszkującym różne miejsca naszego kraju. Jednocześnie w nowym modelu potrzeby obecnego pokolenia będą realizowane bez umniejszania szans przyszłych pokoleń.

Głównym celem wszystkich działań i przedsięwzięć przewidzianych w dokumencie jest

tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym. Oczekiwanym efektem realizacji strategii będzie zwiększenie zamożności Polaków oraz zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 roku, w którym odzwierciedlenie znajdują określone w filarze „rozwój społecznie i terytorialnie zrównoważony” postanowienia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju.

Strategia jest punktem odniesienia dla Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027, będąc zbiorem wspólnych wartości, zasad współpracy rządu i samorządów oraz partnerów społeczno-gospodarczych na rzecz rozwoju kraju i województw. Dokument określa systemowe ramy prowadzenia polityki regionalnej, zarówno przez rząd wobec regionów, jak i wewnątrzregionalne. Kładzie nacisk na zrównoważony rozwój całego kraju, czyli zmniejszanie dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego różnych obszarów, głównie miejskich i wiejskich. W strategii przewidziano skuteczniejszą identyfikację potrzeb rozwojowych wszystkich obszarów kraju, a także efektywniejsze rozpoznanie zasobów jakimi dysponują, wskazanie wyzwań i barier rozwojowych. Takie podejście ma się przełożyć na lepsze dopasowanie narzędzi interwencji (np. programów) do możliwości i potencjałów rozwojowych poszczególnych obszarów kraju.

Jednym z celów dokumentu jest zapewnienie większej spójności rozwojowej Polski przez wsparcie obszarów słabszych gospodarczo; wskazano w nim obszary strategicznej interwencji, które otrzymają szczególne wsparcie (tj. obszary zagrożone trwałą marginalizacją, miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze, Śląsk i tereny Polski wschodniej). Strategia wspiera konkurencyjność regionów i zakłada kontynuację działań zmierzających do podniesienia jakości kapitału ludzkiego i społecznego oraz rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności. Istotny nacisk położono w niej również na rozwijanie kompetencji administracji publicznej w zakresie prowadzenia skutecznej polityki rozwoju, w szczególności na terenach o niskim potencjale rozwojowym, a zwłaszcza wspierania powiązań pomiędzy lokalnym i regionalnym sektorem publicznym a światem biznesu i nauki. W tym kontekście zakładając zwiększenie roli i odpowiedzialności samorządów lokalnych jako podmiotów decydujących o polityce rozwoju w skali lokalnej, stworzono w dokumencie warunki do większego angażowania się samorządów gminnych i powiatowych w realizację wspólnych projektów i we współpracę ponad granicami administracyjnymi.

Program „Ekonomia Solidarności Społecznej. Krajowy Program Rozwoju Ekonomii

Społecznej” jest dokumentem służącym realizacji celów dotyczących rozwoju ekonomii społecznej i solidarnej wyznaczonych w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju oraz w strategiach zintegrowanych. Ponadto jest on również wyrazem uporządkowania kierunków interwencji publicznej i działań, wpływających na możliwości wykorzystania aktywności podmiotów sektora ekonomii społecznej i solidarnej jako instrumentu aktywnej polityki społecznej oraz polityki rozwoju społecznego i lokalnego. Z tych względów cel długofalowy strategiczny programu brzmi: Ekonomia społeczna i solidarna stanie się istotnym instrumentem aktywnej polityki społecznej, wsparcia rozwoju społecznego oraz lokalnego.

W związku z powyższym cel główny programu brzmi: Do roku 2023 podmioty ekonomii społecznej i solidarnej będą ważnym elementem aktywizacji i integracji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz dostarczycielami usług użyteczności publicznej.

Osiągnięcie celu głównego możliwe będzie dzięki realizacji następujących celów szczegółowych:

1. Zwiększenie liczby wysokiej jakości miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych, dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
2. Wspieranie trwałego partnerstwa podmiotów ekonomii społecznej i solidarnej z samorządem terytorialnym w realizacji usług społecznych użyteczności publicznej oraz zadań publicznych w zakresie rozwoju lokalnego.
3. Zwiększenie konkurencyjności podmiotów ekonomii społecznej i solidarnej na rynku.
4. Upowszechnienie pozytywnych postaw wobec ekonomii społecznej i solidarnej.

Założenia do Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027 są elementem prac nad Umową Partnerstwa oraz krajowych i regionalnych programów operacyjnych dla interwencji finansowanych przez Europejskie Fundusze Inwestycyjne i Strukturalne w latach 2021-2027.

Dokument zawiera m.in. wyzwania i cele rozwojowe kraju, w tym diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej Polski, cele rozwojowe kraju w perspektywie do roku 2030, opis podejścia terytorialnego, matrycę potrzeb na lata 2021-2027 oraz uzasadnienie wyboru realizacji 5 celów Polityki Spójności na lata 2021-2027:

1. Bardziej inteligentna Europa.
2. Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa.
3. Lepiej połączona Europa.
4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym.
5. Europa bliżej obywateli.

Dokument obejmuje również opis warunków podstawowych, których spełnienie determinuje możliwość uruchomienia środków w poszczególnych celach polityki w kolejnej perspektywie, opis mechanizmów koordynacji i komplementarności polityki spójności z innymi politykami Unii Europejskiej, tj. Wspólną Polityką Rolną i Wspólną Polityką Rybołówstwa oraz instrumentami finansowanymi z Unii Europejskiej, tj. programami zarządzanymi centralnie przez Komisję Europejską, zarys finansowania programów operacyjnych w ramach Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027, katalog programów operacyjnych w Polsce w latach 2021-2027 oraz opis systemu instytucjonalnego służącego realizacji Umowy Partnerstwa.

W latach 2021-2027 w ramach Polityki Spójności możliwe będzie finansowanie przedsięwzięć ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego + i Funduszu Spójności. Proponowane **programy operacyjne** obejmują: program operacyjny w zakresie infrastruktury transportu, energetyki i środowiska, zdrowia, kultury, nauki i edukacji oraz spraw społecznych, program(-y) operacyjny(-ne) w zakresie badań, rozwoju oraz innowacyjności oraz rozwoju cyfrowego, program operacyjny w zakresie rozwoju kapitału ludzkiego, program operacyjny w zakresie województw wschodniej Polski, program operacyjny w zakresie wspierania regionów z deficytem/obszarów słabszych gospodarczo, program operacyjny Pomoc Techniczna oraz 16 regionalnych programów operacyjnych.

W okresie programowania 2021-2027 zaproponowano również nowe rozwiązanie w postaci Funduszu Sprawiedliwej Transformacji, którego zadaniem ma być wspieranie działań na rzecz ograniczenia negatywnych skutków społecznych, gospodarczych i środowiskowych związanych z odejściem od węgla i zaadoptowanie się do nowych warunków.

Strategia Polityki Społecznej Województwa Podlaskiego na lata 2021-2030 jest dokumentem wyznaczającym kierunki polityki społecznej w regionie w 7 obszarach:

1. Pomoc społeczna i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.
2. Rodzina i dziecko (wzmocnienie funkcjonowania rodzin i systemu pieczy zastępczej)
3. Wsparcie osób niepełnosprawnych.
4. Profilaktyka uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
5. Polityka senioralna.
6. Usługi społeczne i deinstytucjonalizacja.
7. Ekonomia społeczna i solidarna.

Do celów głównych zaliczono: wzrost zatrudnienia, przeciwdziałanie bierności zawodowej i obniżenie poziomu ubóstwa w województwie białostockim do roku 2030, podniesienie jakości życia osób starszych poprzez wydłużenie okresu samodzielności i aktywności w życiu społecznym oraz zapewnienie bezpieczeństwa, adaptację systemu wspierającego rodzinę zgodnie ze zmieniającymi się potrzebami i zmianami w otoczeniu zewnętrznym, włączenie osób z niepełnosprawnościami w życie społeczne i zawodowe poprzez działania zwiększające ich aktywność zawodową i społeczną, poprawę jakości życia osób z doświadczeniem kryzysu psychicznego, zwiększenie poziomu aktywności obywateli i wspólnot lokalnych oraz wzmocnienie potencjału podmiotów ekonomii społecznej i uczynienie z nich istotnego instrumentu wsparcia rozwoju regionu.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu 2021-2026 jest dokumentem, którym zasadniczym celem jest objęcie jej oddziaływaniem wielu obszarów polityki społecznej, na co wpływ będzie miało partnerstwo poszczególnych podmiotów zaangażowanych w jej realizację, a także władz i odbiorców projektów. W perspektywie proces wdrażania strategii będzie miał wpływ na rozwój społeczeństwa i poprawę sytuacji bytowej i społecznej mieszkańców powiatu białostockiego..

W ramach strategii szczególną uwagę poświęca się osobom, których funkcjonowanie jest z różnych względów utrudnione i dla których życie wydaje się być o wiele trudniejsze niż dla innych grup społecznych. Podejmowane działania mają więc na celu poprawę ich sytuacji i eliminację ograniczeń związanych z funkcjonowaniem w środowisku osób niepełnosprawnych, seniorów, rodzin, dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem z udziału w życiu społecznym. Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest wsparciem do doskonalenia spójnego, bazującego na współpracy jednostek lokalnych systemu pomocy dziecku i rodzinie. Szczególne znaczenie przypisujemy wsparciu rodzin w jej naturalnym środowisku, jednocześnie działając w kierunku zapewnienia dzieciom, które zostały pozbawione opieki rodziców naturalnych, zastępczych form opieki. Efektem prowadzonych działań będzie wzrost roli pomocy społecznej w regionie oraz zwiększenie poziomu kwalifikacji osób pracujących w jednostkach pomocy społecznej. W Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Białostockiego wyznaczono sześć celów strategicznych:

1. Wspieranie i rozwój systemu pieczy zastępczej.
2. Rozwój systemu wsparcia osób starszych, długotrwale lub ciężko chorych.
3. Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych.
4. Ograniczanie zjawiska bezrobocia poprzez odpowiednią politykę rynku pracy w Powiecie.

5. Wspieranie i rozwijanie działań na rzecz rodzin i osób znajdujących się w sytuacji kryzysowej oraz dotkniętych różnymi uzależnieniami.
6. Udoskonalenie funkcjonowania instytucji pomocy społecznej powiatu oraz promowanie wspólnych działań na rzecz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego.

Strategia Rozwoju Powiatu jest dokumentem określającym strategiczne kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego w perspektywie długoterminowej, przy uwzględnieniu endogennych potencjałów rozwojowych obszaru. Wyznacza ramy dla konstruowania lokalnej polityki rozwoju, zgodnie z misją, jaką jest realizacja zadań publicznych na najwyższym poziomie, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb społeczności lokalnej oraz dążeniem do poprawy jakości życia i rozwoju gospodarczego.

Strategia Rozwoju Gminy Dobrzyniewo – Duże na lata 2020-2030 jest dokumentem, który posiada kluczowe znaczenie dla rozwoju gminy. Zawiera ona cele strategiczne i operacyjne oraz zadania, których realizacja oznaczać będzie prawidłowy rozwój jej społeczeństwa i gospodarki przy jednoczesnym zapewnieniu dobrego stanu środowiska naturalnego. Strategia ta jest świadomym wyborem działań, które uruchomią szereg korzystnych dla gminy impulsów rozwojowych. W Strategii Rozwoju Gminy Dobrzyniewo Duże na lata 2020-2030 wyróżniono trzy cele strategiczne

1. Dynamiczna gospodarka wykorzystująca położenie i kluczową infrastrukturę oraz lokalne zasoby naturalne i kapitał ludzki, społeczny oraz kulturowy.
2. Wysoka jakość życia mieszkańców przez aktywność osobistą i integrację społeczną w warunkach dobrej dostępności do lokalnej i subregionalnej infrastruktury oraz usług publicznych.
3. Ochrona, rozwój i zrównoważone wykorzystanie dziedzictwa środowiskowego gminy w oparciu o ekokulturę społeczności i gospodarki lokalnej.

Przyjętym trzem celom strategicznym podporządkowano 20 celów operacyjnych. Cele te zawierają również kluczowe działania mające na celu minimalizację problemów społecznych dotyczących mieszkańców gminy - tj. **CEL OPERACYJNY O9: Zredukowane do minimum problemów społecznych.**

9.1. Kontynuacja wdrażania „Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Dobrzyniewo Duże na lata 2012-2022”

9.2 **Opracowanie i wdrożenie „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Dobrzyniewo Duże na lata 2023-2030”**

9.3. Rozwój bazy instytucjonalnej systemu pomocy społecznej:

9.4. Rozwój systemów świadczenia usług społecznych;

- 9.5. Opracowywanie i wdrażanie rocznych „Gminnych Programów Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii
- 9.6. Kontynuacja wdrażania „Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Dobrzyniewo Duże na lata 2012-2020”
- 9.7. Opracowywanie i wdrażanie trzyletnich „Programów Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Dobrzyniewo Duże
- 9.8. Tworzenie materialnych warunków integracji i rozwoju społecznego
- 9.9. Kontynuacja wdrażania „Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Dobrzyniewo Duże na lata 2018-2021”
- 9.10. Opracowywanie i wdrażanie trzyletnich „Gminnych Programów Wspierania Rodziny w Gminie Dobrzyniewo Duże”
- 9.11. Integracja społeczna osób starszych i niepełnosprawnych

Głównym zadaniem przy opracowywaniu **Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dobrzyniewo Duże na lata 2023 – 2030** była analiza i ocena zjawisk, które łączą się z zapotrzebowaniem na świadczenia pomocy społecznej, czyli takie ukształtowanie systemu pomocy społecznej na terenie gminy Dobrzyniewo Duże, które w sposób właściwy i kompleksowy będzie zaspokajało oczekiwania społeczne.

Podstawę opracowania strategii stanowiły materiały źródłowe, powstałe i zgromadzone w wyniku pracy różnych instytucji. Diagnoza problemów społecznych występujących na terenie gminy została sporządzona w oparciu o dane będące w dyspozycji Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrzyniewie Dużym, Powiatowego Urzędu Pracy, Urzędu Gminy Dobrzyniewo Duże oraz z instytucji i organizacji działających na rzecz społeczności lokalnej.

Strategia stanowi podstawę do podejmowania zintegrowanych działań rozwojowych w sferze polityki społecznej na terenie gminy Dobrzyniewo Duże.

Dokument ten ma stanowić podstawę do realizacji względnie trwałych wzorów interwencji społecznych podejmowanych w celu zmiany (poprawy) tych stanów rzeczy (zjawisk występujących w obrębie danej społeczności), które oceniane są negatywnie. Dokument obejmuje w szczególności działania publicznych instytucji i innych jednostek zajmujących się kwestiami społecznymi w celu poprawy warunków i zaspokojenia potrzeb osób i rodzin. Należy pamiętać, że Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Dobrzyniewo Duże na lata 2023 – 2030 nie jest jedynym dokumentem w obszarze polityki społecznej, którego treść będzie dotyczyła mieszkańców.

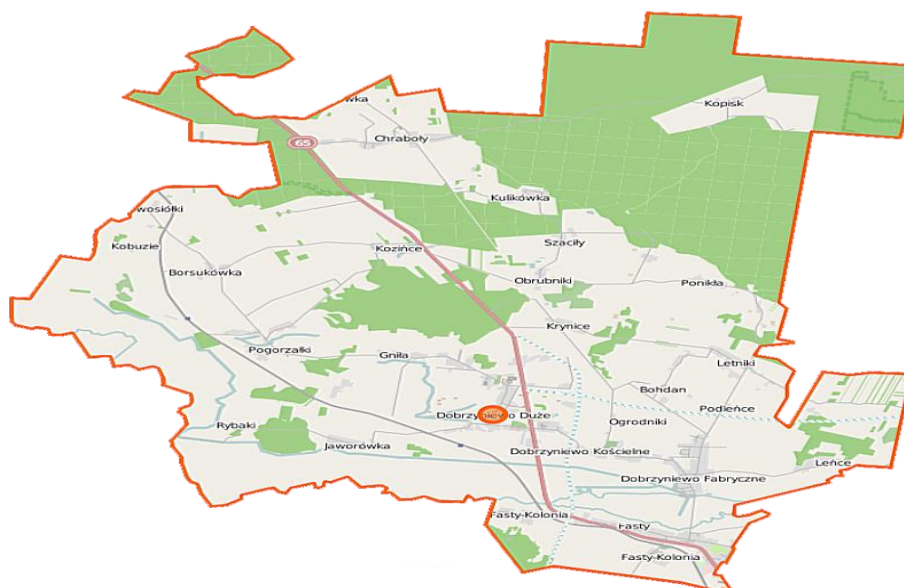
Analiza dokumentów programowych i strategicznych, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, wojewódzkim oraz powiatowym pozwala na skuteczniejsze programowanie działań na poziomie lokalnym.

II. Charakterystyka Gminy Dobrzyniewo Duże

Gmina Dobrzyniewo Duże jest gminą wiejską położoną w powiecie białostockim, w centralnej części województwa podlaskiego, w obszarze Aglomeracji Białostockiej. Zajmuje powierzchnię około 161 km². Od wschodu graniczy z gminą Wasilków, od południowego -wschodu z miastem Białystok, do południa z gminą Choroszcz, od zachodu z gminami: Krypno i Tykocin, od północnego-wschodu z gminą Czarna Białostocka. W ujęciu geograficznym gmina Dobrzyniewo Duże położona jest w obrębie dwóch mezoregionów: Wysoczyzny Białostockiej i Doliny Narwi.

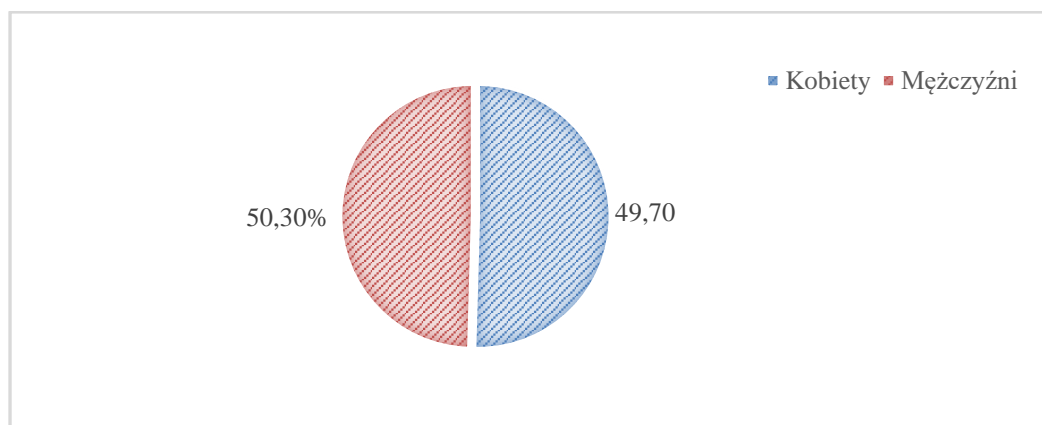
Na terytorium gminy znajduje się 26 wsi, będących jednocześnie sołectwami. Są to: Bohdan, Borsukówka, Chraboły, Dobrzyniewo Duże, Dobrzyniewo Fabryczne, Dobrzyniewo Kościelne, Fasty, Gniła, Jaworówka, Kobuzie, Kopisk, Kozince, Krynice, Kulikówka, Leńce, Letniki, Nowe Aleksandrowo, Nowosiółki, Obrubniki, Ogrodniki, Podleńce, Pogorzałki, Ponikła, Rybaki, Szaciły, Zalesie. Gmina Dobrzyniewo Duże stanowi 5,4% powierzchni powiatu.

Mapka Gminy Dobrzyniewo Duże

Wg danych GUS na koniec 2021 roku Gmina Dobrzyniewo Duże liczyła 9 759 mieszkańców, z czego 50,3% stanowiły kobiety, a 49,7% mężczyźni. W latach 2002-2021 liczba mieszkańców wzrosła o 26,2%. Średni wiek mieszkańców wynosi 39,7 lat i jest mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa podlaskiego oraz nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski

Wykres 1. Podział mieszkańców na płeć - zestawienie wg danych GUS na rok 2021

Wykres wg danych GUS – Polska w Liczbach 2021

Tabela 1. Liczba mieszkańców Gminy Dobrzyniewo Duże w latach 2018-2021

Liczba mieszkańców	2018	2019	2020	2021
Ogółem; w tym:	9331	9423	9619	9759
Kobiety	4710	4728	4841	4909
Mężczyźni	4621	4695	4778	4850
Mieszkańcy w wieku przedprodukcyjnym do 18 r.ż.	1964	1963	2033	1981
Mieszkańcy w wieku produkcyjnym;	5774	5801	5873	6021
Mieszkańcy w wieku poprodukcyjnym	1593	1659	1713	1757

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS 2021

Zauważalny jest wzrost liczby mieszkańców, jako efekt korzystnego salda migracji. Na terenie gminy występują migracje wewnętrzne oraz zewnętrzne – z roku na rok powstają nowe budynki mieszkalne - budownictwo szeregowe oraz jednorodzinne. Położenie gminy obok miasta Białystok –

dostępność komunikacyjna sprawia, że osoby wybierają mieszkanie poza dużą aglomeracją. W 2021 roku zarejestrowano 232 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 153 zewnętrznym. W tym samym roku 8 osób zameldowało się z zagranicy oraz zarejestrowano 1 wymeldowanie za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące 7.

Mieszkańcy gminy Dobrzyniewo Duże zawarli w 2021 roku 46 małżeństw, co odpowiada 4,7 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to więcej od wartości dla województwa podlaskiego oraz więcej od wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 1,3 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. 26,6% mieszkańców gminy Dobrzyniewo Duże jest stanu wolnego, 57,5% żyje w małżeństwie, 6,8% mieszkańców jest po rozwodzie, a 8,2% to wdowy/wdowcy.

Gmina Dobrzyniewo Duże ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -17. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -1,75 na 1000 mieszkańców gminy Dobrzyniewo Duże. W 2021 roku urodziło się 103 dzieci, w tym 48,5% dziewczynek i 51,5% chłopców. Średnia waga noworodków to 3 461 gramów. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,67 i jest znacznie większy od średniej dla województwa oraz nieznacznie większy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju. W 2021 roku 34,4% zgonów w gminie Dobrzyniewo Duże spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną 16,7% zgonów w gminie Dobrzyniewo Duże były nowotwory, a 6,1% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego. Na 1000 ludności gminy Dobrzyniewo Duże przypada 12.37 zgonów. Jest to znacznie mniej od wartości średniej dla województwa podlaskiego oraz mniej od wartości średniej dla kraju.

Z danych GUS na koniec grudnia 2021 r. 2 399 mieszkańców gminy Dobrzyniewo Duże jest w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) (w tym 1 162 kobiet oraz 1 237 mężczyzn).

Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2021 roku 25,4% ludności posiada wykształcenie wyższe, 3,6% wykształcenie policealne, 11,3% średnie ogólnokształcące, a 21,4% średnie zawodowe. Wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymuje się 17,8% mieszkańców gminy Dobrzyniewo Duże, gimnazjalnym 3,0%, natomiast 13,7% podstawowym ukończonym. 3,8% mieszkańców zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej. W porównaniu do całego województwa podlaskiego mieszkańcy gminy Dobrzyniewo Duże mają analogiczny poziom wykształcenia.

Wśród kobiet mieszkających w gminie Dobrzyniewo Duże największy odsetek ma wykształcenie wyższe (30,2%) oraz średnie zawodowe (17,8%). Mężczyźni najczęściej mają wykształcenie średnie zawodowe (25,2%) oraz zasadnicze zawodowe (22,8%).

W roku 2021 w gminie Dobrzyniewo Duże mieściły się 3 przedszkola, w których do 14 oddziałów uczęszczało 306 dzieci (147 dziewczynek oraz 159 chłopców).

Tabela 2. Placówki wychowania przedszkolnego na terenie gminy

	2018	2019	2020	2021
Placówki wychowania przedszkolnego:	5	5	5	5
W tym przedszkola	3	3	3	3
Miejsca	250	275	204	220
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	308	305	313	306
Klub Malucha	-	-	15	15

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Dla porównania w 2008 roku w gminie Dobrzyniewo Duże mieściło się 1 przedszkole, w którym do 2 oddziałów uczęszczało 44 dzieci (21 dziewczynek oraz 23 chłopców). Dostępne były 44 miejsca. 16,7% mieszkańców gminy Dobrzyniewo Duże w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) zalicza się do przedziału 3-6 lat - wychowanie przedszkolne (17,0% wśród dziewczynek i 16,4% wśród chłopców). Na tysiąc dzieci w wieku przedszkolnym 899 uczęszcza do placówek wychowania przedszkolnego. Na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego w 2021 roku przypadało 1,05 dzieci w wieku przedszkolnym. Na terenie gminy funkcjonuje 5 szkół podstawowych, w których w 53 oddziałach uczy się 870 uczniów (402 kobiety oraz 468 mężczyzn). Dla porównania w 2008 roku

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dobrzyniewo Duże 2023 -2030

w gminie Dobrzyniewo Duże placówkę funkcjonowało 6 szkół podstawowych, w których w 37 oddziałach uczyło się 470 uczniów (239 kobiet oraz 231 mężczyzn). W grupie wiekowej 3-24 lata na poziomie podstawowym (7-12 lat) kształci się 31,2% ludności (30,9% wśród dziewczynek i 31,5% wśród chłopców). Na 1 oddział w szkołach podstawowych przypada 16,4 uczniów. W grupie wiekowej 3-24 lata na poziomie ponadgimnazjalnym (16-18 lat) kształci się 17,7% mieszkańców (18,2% wśród dziewczyn i 17,2% wśród chłopaków). W przedziale wiekowym odpowiadającym edukacji w szkołach wyższych (19-24 lat) znajduje się 20,8% mieszkańców gminy Dobrzyniewo Duże w wieku potencjalnej nauki (20,4% kobiet i 21,2% mężczyzn)

Tabela 3. Szkoły podstawowe na terenie gminy 2017-2021

	2017	2018	2019	2020	2021
Szkoły podstawowe	5	5	5	5	5
Uczniowie szkół podstawowych	614	759	806	850	870
Uczniowie gimnazjum	133	77	-	0	0
Liczba uczniów przypadających na oddział	42	41	16	53	53
W szkołach podstawowych	15	16	16	16	16
W gimnazjach	27	25	-	-	-

Dane – Polska w Liczbach – 2021

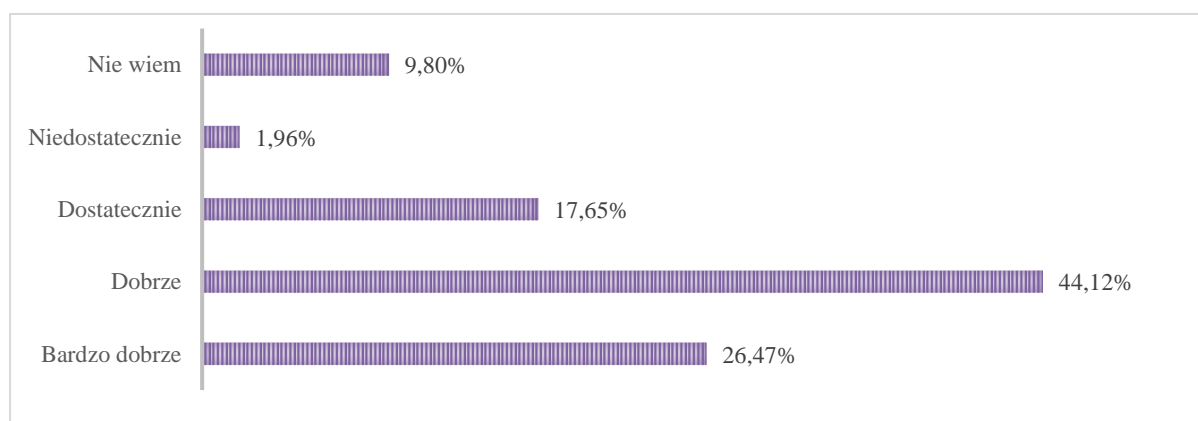
Z badań ankietowych wynika, że dzieci korzystają z placówek oświatowych i przedszkoli na terenie miasta Białystok. Na poziomie szkolnictwa średniego i wyższego - młodzież z gminy ma również możliwość kontynuowania nauki w Białymstoku, czy innych okolicznych miastach, gdzie znajdują się szkoły zawodowe, technika i licea a także wyższe uczelnie.

W ramach przygotowania dokumentu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych przeprowadzono badanie ankietowe wśród 102 dorosłych mieszkańców gminy Dobrzyniewo Duże. Gdy zapytano ich czy oferta opieki nad dziećmi do lat 3 w gminie zaspokaja potrzeby mieszkańców, 48,04% badanych udzieliło odpowiedzi nie, natomiast 27,45% stwierdziło, że oferta gminy w tym zakresie jest wystarczająca. 24,51% nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi. W przypadku oferty opieki przedszkolnej, 74,51% ankietowanych przyznało, że zaspokaja ona potrzeby mieszkańców, natomiast 8,82% wyraziło zdanie przeciwne. Pozostałe 16,67% respondentów nie wyraziło swojej opinii. Ponadto, 44,12% mieszkańców oceniło na poziomie dobrym ofertę edukacyjną szkół w gminie.

Tabela 4. Oferta gminy w zakresie opieki nad dziećmi wg badania ankietowego

Czy oferta gminy w zakresie opieki nad dziećmi zaspokaja potrzeby mieszkańców?	Tak	Nie	Nie wiem
Opieka na dziećmi do lat 3	27,45 %	48,04%	24,51%
Opieka przedszkolna	74,51%	8,82%	16,67%

Wykres 3. Zadowoleniu z opieki nad dziećmi do lat 3 i w wieku przedszkolnym

Opieka zdrowotna - mieszkańcy gminy Dobrzyniewo Duże mają zapewnioną opiekę zdrowotną w 3 Niepublicznych Zakładach Opieki Zdrowotnej: Pra Medica Pracukowscy Nasza przychodnia - Dobrzyniewo Fabryczne; Przychodnia Rodzinna Wanda Dziekońska – Kozińce

Tabela 5 Opieka zdrowotna w gminie Dobrzyniewo Duże w porównaniu do Powiatu – dane GUS

2021	Powiat	Gmina
Przychodnie	70	3
Liczba osób przypadająca na 1 przychodnie	2137	1885
Porady podstawowej opieki zdrowotnej udzielone na 1 mieszkańca	4,0	3,9

Na terenie gminy działają ponadto 2 ogólnodostępne apteki. Na jedną ogólnodostępną aptekę przypada 4712 mieszkańców. Badania ankietowe wykazały że, 46,08% mieszkańców, biorących udział w badaniu ankietowym oceniła na poziomie dostatecznym ofertę gminy w zakresie ochrony zdrowia. 23,53% ankietowanych przyznało, że gmina jest niedostatecznie przygotowana w tym zakresie, natomiast 19,61% stwierdziło, że oferta usług medycznych jest dobra. 5,88% określiło poziom opieki zdrowotnej jako bardzo dobry, a pozostałe 4,90% nie udzieliło jednoznacznej odpowiedzi.

BEZPIECZEŃSTWO W GMINIE: W 2021 roku w gminie Dobrzyniewo Duże stwierdzono (w oparciu o dane powiatowe) 148 przestępstw. Oznacza to, że na każdych 1000 mieszkańców odnotowano 15,23 przestępstw. Jest to wartość porównywalna do wartości dla województwa podlaskiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w gminie Dobrzyniewo Duże wynosi 76,50% i jest porównywalny do wskaźnika wykrywalności dla województwa podlaskiego oraz większy od wskaźnika dla całej Polski. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy Dobrzyniewo Duże najwięcej stwierdzono przestępstw o charakterze kryminalnym - 6,28 (wykrywalność 67%) oraz o charakterze gospodarczym - 6,17 (wykrywalność 76%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa przeciwko mieniu - 5,40 (42%), drogowe - 2,20 (99%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu - 0,32 (93%). W przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy Dobrzyniewo Duże najwięcej stwierdzono przestępstw o charakterze kryminalnym - 8,97 (wykrywalność 83%) oraz przeciwko mieniu - 4,18 (wykrywalność 63%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa drogowe - 2,18 (99%), o charakterze gospodarczym - 0,96 (51%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu - 0,49 (92%). Biorąc pod uwagę ostatnie lata można zauważyć, iż ogólna liczba odnotowanych przestępstw na terenie gminy stale rośnie. W 2020 roku stwierdzono najwięcej przestępstw o charakterze kryminalnym.

Tabela 6. Przestępstwa odnotowane na terenie gminy w 2021 roku

Przestępstwa	2020	2021
Ogółem	118	148
Kryminalne	62	61
Przeciwko mieniu	43	53
Drogowe	19	21
Gospodarcze	31	13
Przeciwko życiu i zdrowiu	4	3

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

KULTURA I SPORT: Instytucjami odpowiedzialnymi za działalność kulturalną na terenie gminy Dobrzyniewo Duże jest Gminne Centrum Kultury w Dobrzyniewie Dużym oraz jego filie. W skład Gminnego Ośrodka Kultury wchodzi: Świetlica w miejscowości Gniła, Jaworówka; Koziniec Krynice; Pogorzałki oraz Gminna Biblioteka Publiczna w Dobrzyniewie Dużym i jej filie. Podstawowym celem działalności Gminnego Centrum Kultury w Dobrzyniewie Dużym jest zaspokajanie potrzeb mieszkańców Gminy poprzez przygotowanie do aktywnego uczestnictwa i współtworzenia dóbr kultury. Ośrodek jest organizatorem wielu wydarzeń kulturalnych w gminie, koncertów, imprez plenerowych, odbywających się zarówno cyklicznie (np. Kupalnocka; dożynki gminne, pikniki

rodzinne; festyny itp jak i okolicznościowo. Podejmując działania GOK współpracuje z placówkami oświatowymi, sołectwami, instytucjami kościelnymi oraz z organizacjami działającymi na terenie gminy, służy również pomocą innym placówkom przy organizacji wydarzeń kulturalnych, jubileuszowych i okolicznościowych. Przy GCK-u funkcjonują zespoły taneczne, wokalne i instrumentalne, działa teatrzyk, prowadzone są zajęcia plastyczne, modelarskie, nauka gry na instrumentach i śpiewu. GCK oferuje jeszcze zajęcia rekreacyjno– ruchowe itp. W 2021 roku na terenie gminy zorganizowano 40 imprez kulturalnych, w których wzięło udział łącznie 5 720 osób.

Tabela 7. Imprezy kulturalne na terenie gminy Dobrzyniewo Duże w roku 2021

Forma wydarzenia	Ilość	Liczba uczestników
Wystawy	1	100
Koncerty	1	100
Seanse filmowe	1	70
Festiwale i przeglądy artystyczne	2	300
Imprezy	40	5720
Konkursy	8	190
Pokazy teatralne	1	220
Warsztaty	15	300
Konferencje	1	100
Interdyscyplinarne	3	900
Prelekcje, spotkania, wykłady	5	370
Inne	1	150

Jakość oferty kulturalnej 34,31% mieszkańców oceniło na poziomie dobrym. 32,35% przyznało, że zasoby gminy w tym zakresie są dostateczne, a 14,71% stwierdziło, że bardzo dobre. Zdaniem 12,75% respondentów oferta kulturalna jest niedostateczna. Pozostałe 5,88% badanych nie wyraziło swojej opinii. Koła / kluby / sekcje i członkowie w 2021 roku: ogółem: 6 (członkowie: 84) taneczne: 2 (członkowie: 45) muzyczne: 3 (członkowie: 25) inne: 1 (członkowie: 14)

NIERUCHOMOŚCI: W 2021 roku w gminie Dobrzyniewo Duże oddano do użytku 102 mieszkania. Na każdych 1000 mieszkańców oddano więc do użytku 10,45 nowych lokali. Jest to wartość znacznie większa od wartości dla województwa podlaskiego oraz znacznie większa od średniej dla całej Polski. Całkowite zasoby mieszkaniowe w gminie Dobrzyniewo Duże to 3 298 nieruchomości. Na każdych 1000 mieszkańców przypadają zatem 343 mieszkania. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa podlaskiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. 85,3% mieszkań zostało przeznaczonych na cele indywidualne, 14,7% na sprzedaż lub wynajem. Przeciętna liczba pokoi w nowo oddanych mieszkaniach w gminie Dobrzyniewo Duże to 5,73 i jest znacznie większa od przeciętnej liczby izb dla województwa podlaskiego oraz znacznie większa od przeciętnej liczby pokoi

w całej Polsce. Przeciętna powierzchnia użytkowa nieruchomości oddanej do użytkowania w 2021 roku w gminie Dobrzyniewo Duże to 139,00 m² i jest znacznie większa od przeciętnej powierzchni użytkowej dla województwa podlaskiego oraz znacznie większa od przeciętnej powierzchni nieruchomości w całej Polsce. Biorąc pod uwagę instalacje techniczno-sanitarne 91,57% mieszkań przyłączonych jest do wodociągu, 85,32% nieruchomości wyposażonych jest w ustęp spłukiwany, 82,05% mieszkań posiada łazienkę, 73,53% korzysta z centralnego ogrzewania, a 26,35% z gazu sieciowego.

GOSPODARKA : W gminie Dobrzyniewo Duże w roku 2021 w rejestrze REGON zarejestrowanych było 1148 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 996 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano 87 nowych podmiotów, a 44 podmioty zostały wyrejestrowane. Na przestrzeni lat 2009-2021 najwięcej (114) podmiotów zarejestrowano w roku 2019, a najmniej (65) w roku 2016. W tym samym okresie najwięcej (70) podmiotów wykreślono z rejestru REGON w 2016 roku, najmniej (24) podmiotów wyrejestrowano natomiast w 2020 roku. Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w gminie Dobrzyniewo Duże najwięcej (35) jest stanowiących spółki handlowe z ograniczoną odpowiedzialnością. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej (1 121) jest mikroprzedsiębiorstw, zatrudniających 0 - 9 pracowników. 1,0% (11) podmiotów jako rodzaj działalności deklarowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklarowało 34,8% (400) podmiotów, a 64,2% (737) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w gminie Dobrzyniewo Duże najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są Budownictwo (28.1%) oraz Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, w tym motocykli (20.9%) Na podstawie powyższych danych można wnioskować, iż warunki do rozpoczynania i prowadzenia działalności gospodarczej są sprzyjające, a działania gminy w zakresie wspierania i rozwoju przedsiębiorczości przyczyniają się do poprawy stanu gospodarki lokalnej.

FINANSE PUBLICZNE: Suma wydatków z budżetu gminy Dobrzyniewo Duże wyniosła w 2021 roku 58,4 mln złotych, co daje 6,0 tys. złotych w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Oznacza to spadek wydatków o 3.6% w porównaniu do roku 2020. Największa część budżetu gminy Dobrzyniewo Duże - 31.2% została przeznaczona na Dział 801 - Oświata i wychowanie. Dużą część wydatków z budżetu przeznaczona została na Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska (7.5%) oraz na Dział 750 - Administracja publiczna (6.6%). Wydatki inwestycyjne stanowiły 7,8 mln złotych, czyli

13,3% wydatków ogółem. Suma dochodów do budżetu gminy Dobrzyniewo Duże wyniosła w 2021 roku 66,1 mln złotych, co daje 6,8 tys złotych w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Oznacza to wzrost dochodów o 18.7% w porównaniu do roku 2020. Największą część dochodów wygenerował Dział 758 - Różne rozliczenia (27%). Duża część wpływów pochodzi z Dział 756 - Dochody od osób prawnych, fizycznych i od innych jednostek (24.8%) oraz z Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska (6.2%). W budżecie gminy Dobrzyniewo Duże wpływy z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych wynosiły 977 złotych na mieszkańca (14,3%), natomiast dochód z tytułu podatków dochodowych od osób prawnych wynosił 14,9 złotych na mieszkańca (0,2%).

III. Diagnoza problemów społecznych

Politykę społeczną należy rozumieć jako zespół wzajemnie powiązanych działań administracji publicznej oraz partnerów społecznych i gospodarczych, podejmowanych i realizowanych w zakresie zatrudnienia, zabezpieczenia społecznego, edukacji, zdrowia i mieszkalnictwa. Na początku badania ankietowego poproszono mieszkańców o ocenę ważności różnych problemów społecznych w środowisku lokalnym na terenie gminy Dobrzyniewo Duże. Przyjętą w tym pytaniu miarą ważności różnych problemów społecznych była średnia uzyskana w wyniku odpowiedzi respondentów, gdzie waga punktowa wynosiła odpowiednio od 5 przy problemie uważanym za „bardzo istotny” do 1 przy „nieistotnym”.

Poniższa tabela przedstawia skalę ważności poszczególnych problemów wskazaną przez mieszkańców w trakcie badania ankietowego

Tabela 8. Ocena ważności problemów społecznych występujących na terenie gminy Dobrzyniewo Duże

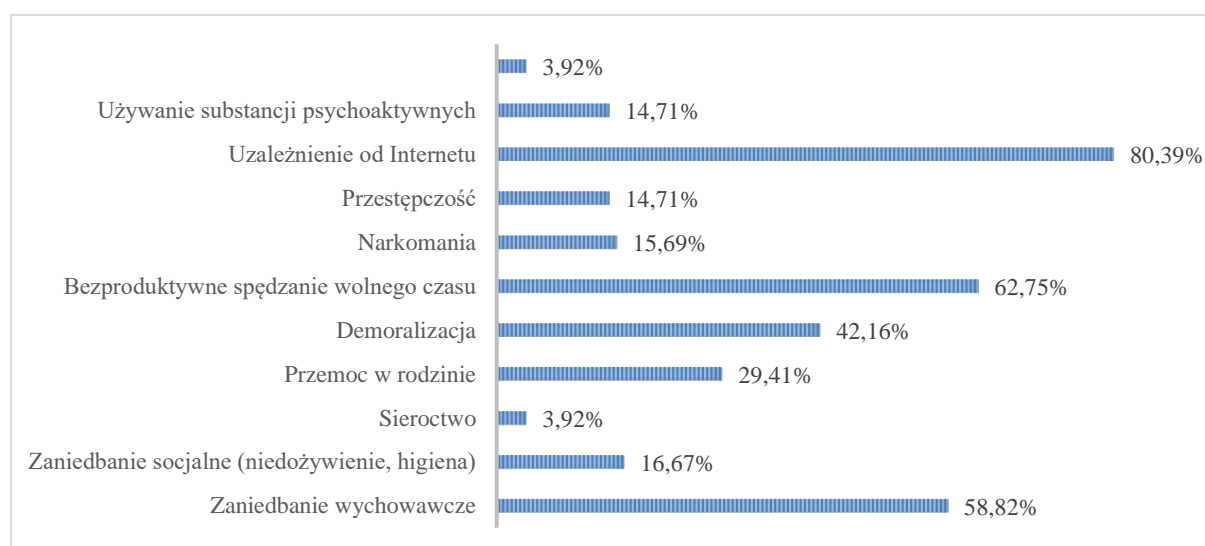
Problemy społeczne	Ważność problemu
Alkoholizm	3,58
Bezrobocie	3,70
Ubóstwo	3,34

Jak wynika z badań, ankietowani mieszkańcy w hierarchii problemów najwyżej usytuowali bezrobocie, którego ważność została oceniona na poziomie 3,70. Kolejnymi problemami zauważalnymi

na terenie gminy okazały się: problem alkoholizmu oraz ubóstwo. Stosunkowo wysoka pozycja zjawiska alkoholizmu jednoznacznie wskazuje priorytetowy kierunek działań, jakie powinien podejmować samorząd w ramach profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Ważność pozostałych problemów, występujących na terenie gminy została oceniona przez mieszkańców na nieco niższych poziomach.

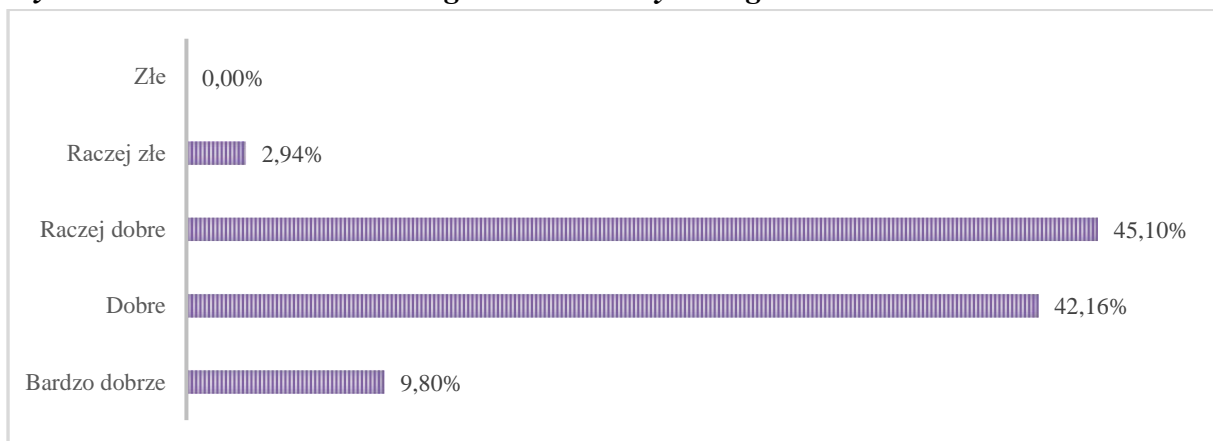
Mieszkańcy mieli również możliwość wskazania innych ważnych problemów. Wśród nich znalazły się: bezpieczeństwo na drogach, wandalizm, patologia rodzinna, brak możliwości integracji, miejsca dla młodych osób oraz zakłócanie ciszy nocnej. Mieszkańcy zostali również zapytani jakie negatywne zjawiska dostrzegają na terenie gminy w odniesieniu do dzieci i młodzieży. Jak wynika z odpowiedzi najbardziej zauważalnym problemem jest uzależnienie od Internetu, a kolejno bezproduktywne spędzanie czasu wolnego. Wielu respondentów zwróciło również uwagę na zaniedbanie wychowawcze oraz demoralizację.

Wykres 4. Jakie negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży dostrzega Pani/Pan najczęściej?

Ogólne warunki życia w gminie Dobrzyniewo Duże mieszkańcy najczęściej oceniali jako raczej dobre. Taką odpowiedź wskazało 45,10% respondentów. 42,16% oceniło je na poziomie dobrym, 9,80% na poziomie bardzo dobrym, a pozostałe 2,94% stwierdziło, iż są one raczej złe.

Wykres 5. Jak ocenia Pani/Pan ogólne warunki życia w gminie

Zgodnie z danymi GUS na koniec roku 2021 w gminie osoby pracujące . Bezrobotni zarejestrowani 192 osoby, w tym 51% stanowiły kobiety. Na przestrzeni lat 2018-2020 widoczny jest wzrost udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym, na koniec roku 2020 współczynnik ten wyniósł 3,3 % z tego 3,6 % stanowiły kobiety. W gminie Dobrzyniewo Duże na 1000 mieszkańców pracuje 79 osób . 42,3% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 57,7% mężczyźni. Bezrobocie rejestrowane w gminie Dobrzyniewo Duże wynosiło w 2021 roku 6,3% (6,2% wśród kobiet i 6,4% wśród mężczyzn).

Tabela 9. Stopa bezrobocia w gminie w porównaniu z województwem podlaskim i Polską.

	Stopa bezrobocia wyliczona dla:		
	Gmina	Województwo podlaskie	Polska
2017	6,6%	8,25 %	8,2%
2018	6,2%	7,7%	5,8%
2019	5,8%	6,9%	5,2%
2020	7,5%	7,8%	6,3%
2021	6,3%	7,0%	5,4%

Źródło Polska w Liczbach - GUS

W 2021 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Dobrzyniewo Duże wynosiło 4 979,46 PLN, co odpowiada 83.00% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Dobrzyniewo Duże 673 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 179 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi - 494. 38,6% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Dobrzyniewo Duże pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 29,1% w przemyśle i budownictwie, a 13,8% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja)

1. Problemy w obszarze pomocy społecznej

Zgodnie z art. 2. 1. Ustawy o pomocy społecznej, pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Według Art. 3. w/w ustawy Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie sytuacjom, o których mowa w art. 2 ust. 1, przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Rodzaj, forma i rozmiar świadczenia powinny być odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy. Potrzeby osób i rodzin korzystających z pomocy powinny zostać uwzględnione, jeżeli odpowiadają celom i mieszczą się w możliwościach pomocy społecznej.

Zadania z zakresu pomocy społecznej na rzecz mieszkańców Gminy Dobrzyniewo Duże realizuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrzyniewie Dużym . Jednostka ta utworzona została na podstawie Uchwały Rady Gminy w 1990 roku. Obecny model pomocy społecznej ukształtowała ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Według ustawy – pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, kościołem katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest także przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, poprzez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia oraz integracji ze środowiskiem lokalnym osób i rodzin. Zasadniczym celem działania pomocy społecznej jest wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Pomoc społeczna w miarę możliwości doprowadza do życiowego usamodzielnienia się osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Do zadań ośrodka pomocy należy między innymi :

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków pieniężnych,
- udzielanie pomocy rzeczowej (schronienia, posiłki, ubrania – osobom tego pozbawionym),
- pokrywanie wydatków na świadczenia zdrowotne,

- sprawienie pogrzebu,
- opłacanie składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe i zdrowotne,
- udzielanie pomocy mającej na celu życiowe usamodzielnienie się i integrację ze środowiskiem

Ważnym zadaniem jest również praca socjalna rozumiana jako działalność zawodowa, skierowana na pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Są to zadania trudne i złożone. Wymagają bowiem uwzględnienia nie tylko aktualnych, doraźnych potrzeb osób i rodzin, lecz także włączenia się w realizację takiego modelu pomocy środowiskowej, który polega na mobilizowaniu osób i rodzin do aktywnego radzenia sobie z problemami przy wykorzystaniu lokalnego potencjału. Pomoc środowiskowa zakłada współdziałanie służb socjalnych z wieloma podmiotami, m. in. policją, sądem, placówkami służby zdrowia, szkołami, urzędami, organizacjami pozarządowymi itp. Klienci pomocy społecznej to przede wszystkim osoby o niskich dochodach, bezrobotni, niepełnosprawni, przewlekle chorzy, osoby niezaradne życiowo, bezradne w sprawach opiekuńczo - wychowawczych, osoby samotne, uzależnione, jak również osoby opuszczające zakłady karne. Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje również zadania spoza zakresu pomocy społecznej – prowadzi wypłatę dodatków mieszkaniowych, świadczeń rodzinnych, świadczeń wychowawczych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, prowadzi również postępowania wobec dłużników alimentacyjnych, przyznaje i wypłaca stypendia szkolne i zasiłki szkolne, realizuje zadania z zakresu wspierania rodziny oraz realizuje zadania związane z wdrażaniem rządowego programu Karty Dużej Rodziny.

1.1. Zasiłki z pomocy społecznej

Tabela 10. Liczba rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2017 – 2021

Rok	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba mieszkańców gminy	9141	9331	9423	9619	9759
Liczba rodzin objętych pomocą społeczną	195	188	178	156	135

Źródło: Opracowanie własne OPS na podstawie danych ze sprawozdań rocznych MPiPS-03.

Analizując powyższe dane należy zauważyć, że liczba rodzin objętych pomocą społeczną od 2017 r. wykazuje tendencję malejącą, co może świadczyć o stopniowej poprawie warunków życia, a

także ma związek ze zmianą przepisów w zakresie pomocy społecznej. Właśnie ustawa o pomocy społecznej z 2004 r. zwróciła większą uwagę na pomoc w formie pracy socjalnej czy kontraktu socjalnego. Grupa rodzin korzystających z pomocy społecznej jest zróżnicowana w zakresie struktury wiekowej świadczeniobiorców, liczebności gospodarstw domowych, a także problemów występujących w rodzinach określanych mianem dysfunkcji.

Rodzaj, forma i rozmiary świadczeń pomocy społecznej powinny być odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy, ale powinny też odpowiadać celom i mieścić się w możliwościach organu świadczącego pomoc. Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej są zobowiązane do współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnych sytuacji życiowych. Trudna sytuacja życiowa to w szczególności zaistnienie przynajmniej jednego z następujących problemów czy dysfunkcji:

– **ubóstwo** – rozumiane jako zjawisko społeczne polegające na braku dostatecznych środków materialnych dla zaspokojenia potrzeb życiowych jednostki lub rodziny. Jest to pojęcie o charakterze bardzo względnym, bowiem co dla jednych jest ubóstwem, dla drugich może uchodzić za dostatek. Ustawa precyzuje to pojęcie poprzez określenie, w art. 8 tzw. kryterium dochodowego. Wyróżnia przy tym trzy jego rodzaje: kryterium dochodowe osoby samotnie gospodarującej, kryterium dochodowe na osobę w rodzinie, kryterium dochodowe rodziny;

– **sieroctwo** – to stan, w którym dziecko pozbawione jest rodziców, przy czym, gdy oboje rodzice nie żyją – dziecko jest sierotą, gdy jedno- półsierotą;

– **bezdomność** – osoba bezdomna to osoba niezamieszkująca w lokalu mieszkalnym, w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i nie zameldowana na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności i dowodach osobistych, a także osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania;

– **bezrobocie** – dla potrzeb pomocy społecznej definicję bezrobocia przyjmuje się zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy przyjmując, że osobą bezrobotną jest osoba niezatrudniona i niewykonująca innej pracy zarobkowej, zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy bądź, co najmniej w połowie wymiaru w przypadku niepełnosprawnych, nieucząca się w systemie dziennym, zarejestrowana w urzędzie pracy, jeżeli ukończyła 18 lat, lecz nie ukończyła 60 lat w przypadku kobiety i 65 lat w przypadku mężczyzny, nie nabyła prawa do emerytury lub renty, a także nie pobiera, nie prowadzi działalności gospodarczej, nie jest tymczasowo aresztowana lub nie odbywa kary pozbawienia wolności, nie uzyskuje miesięcznie dochodu w

wysokości przekraczającej połowę najniższego wynagrodzenia, a także nie pobiera w ramach świadczeń pomocy społecznej zasiłku stałego;

– **niepełnosprawność** – kwestie niepełnosprawności reguluje ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych zgodnie, z którą osoba niepełnosprawna to taka osoba, której niepełnosprawność została potwierdzona orzeczeniem o zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności (znacznego, umiarkowanego lub lekkiego) albo o całkowitej niezdolności do pracy na podstawie odrębnych przepisów o niepełnosprawności, wydanym przed ukończeniem 16 roku życia;

– **długotrwała lub ciężka choroba** – chorobę należy definiować jako stan, który aktualnie albo potencjonalnie przeszkadza w prawidłowym funkcjonowaniu człowieka;

– **przemoc w rodzinie** – należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych, także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą;

– **potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi** – zakaz handlu ludźmi wynika z wielu konwencji międzynarodowych, których Rzeczpospolita Polska jest sygnatariuszem;

– **potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności** – oznacza objęcie pomocą społeczną kobiet w ciąży i rodzin wychowujących dzieci. Rodzina wielodzietna to rodzina, w której skład wchodzi troje i więcej dzieci;

– **bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych** – rodzina niepełna to rodzina pozbawiona ojca lub matki, często w tych rodzinach występuje bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, co powoduje konieczność udzielania pomocy;

– **trudności w integracji cudzoziemców**, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status

uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy, udzielone w związku z

okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach;

– **trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego** – osoby skazane na karę pozbawienia wolności mogą mieć trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, spowodowane to może być zerwaniem więzi społecznych i rodzinnych, zaniku umiejętności życia w społeczności lokalnej;

– **alkoholizm lub narkomania** – alkoholizm to okresowe spożywanie alkoholu wynikające z chęci doznania jego działania psychicznego, a także w celu uniknięcia nieprzyjemnego uczucia związanego z zaprzestaniem jego spożywania, natomiast narkomania jest stanem zatrucia okresowego lub chronicznego spowodowanym powtarzającym się przyjmowaniem narkotyków w postaci naturalnej lub syntetycznej;

– **zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa** – mianem zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej określa się zdarzenie niezależne od woli człowieka. Natomiast sytuacja kryzysowa rozumiana jest jako sytuacja, w której istnieje zagrożenie naruszenia określonych dóbr osobistych, materialnych, zdrowia i życia ludzi, z której to sytuacji trudne jest znalezienie rozwiązania przy użyciu normalnych środków;

– **klęska żywiołowa lub ekologiczna** – klęska żywiołowa to zdarzenie losowe, zagrażające bezpieczeństwu życia lub mienia większej liczby osób (np. pożar, powódź), klęska ekologiczna to trwałe uszkodzenie lub zniszczenie dużego obszaru środowiska przyrodniczego, wpływające negatywnie na zdrowie bądź życie ludzi.

Powyższe dysfunkcje i kryteria decydują o strukturze osób korzystających z pomocy społecznej, wskazując jednocześnie grupy, które wymagają różnego rodzaju wsparcia i pomocy. Czynniki, które stanowią ryzyko marginalizacji lub dowód wykluczenia społecznego są obszary problemowe, zdiagnozowane w rodzinach korzystających z pomocy społecznej. Obszary te, wpływają destrukcyjnie na funkcjonowanie rodziny. Populacja rodzin, korzystających z pomocy społecznej jest zróżnicowana. Różnorodność dotyczy zarówno struktury wiekowej beneficjentów, liczebności gospodarstw domowych, typów rodzin, także obszarów problemowych, określanych mianem dysfunkcji rodziny.

Tabela 11. Powody przyznania pomocy w latach 2017 – 2021

Powód trudnej sytuacji życiowej liczba rodzin	2017	2018	2019	2020	2021
bezrobocie	45	47	32	27	29
Ubóstwo	93	107	81	67	62
bezdomność	1	3	1	2	3
niepełnosprawność	54	51	32	56	56
długotrwała lub ciężka choroba	32	47	47	47	42
potrzeba ochrony macierzyństwa, w tym wielodzietność	10	8	24	18	14
bezzadność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego	25	16	16	15	12
trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	4	4	3	0	3

Źródło: Opracowanie własne OPS Dobrzyniewo Duże na podstawie danych ze sprawozdań rocznych MPiPS-03.

Jak wynika z przedstawionej powyżej tabeli, największa grupa świadczeniobiorców odczuwa problem ubóstwa i bezrobocia, następną grupą to osoby, gdzie występuje dysfunkcja niepełnosprawności i długotrwałej choroby oraz rodziny z różnego rodzaju problemami opiekuńczo-wychowawczymi. Liczba osób bezdomnych stanowi minimum. Osoby te z uwagi na brak meldunku podają się za bezdomne. Większość zamieszkuje u bliższej lub dalszej rodziny, nie wymagając umieszczenia w schroniskach dla bezdomnych.

Zadania pomocy społecznej polegają w szczególności na przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń, realizowaniu pracy socjalnej, prowadzeniu i rozwijaniu infrastruktury socjalnej, analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej, realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych, rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Zadania z zakresu pomocy społecznej przypisane Gminie ustawowo są zadaniami zleconymi lub zadaniami własnymi.

1.2. Wspieranie rodzin

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem życia każdego człowieka, a przede wszystkim dziecka. Ze względu na rolę jaką pełni w przekazywaniu norm i wartości własnemu potomstwu,

funkcje jakie spełnia oraz swą działalność na rzecz swoich członków stawia ją na najwyższej pozycji w systemie społecznym.

Głębokie przemiany społeczno – ekonomiczne dokonane w ostatnich latach nasiliły powstanie wielu patologicznych zjawisk w społeczeństwie, a przede wszystkim w rodzinie, które dotyczą dzieci i młodzież, odznaczając na ich życiu swoje piętno.

Bardzo częstym zjawiskiem występującym w dzisiejszych czasach jest dysfunkcjonalność rodziny, przejawiająca się niedostatecznym wypełnianiem swoich funkcji, nie wywiązywaniem się z obowiązków względem swoich dzieci i innych członków, nieumiejętnością pomyślnego rozwiązywania własnych problemów i sytuacji kryzysowych.

Nieprawidłowe funkcjonowanie rodziny odbija się na życiu dziecka, prowadząc do zaburzeń w rozwoju fizycznym, intelektualnym, moralnym i osobowościowym, prowadząc do nasilającego się zjawiska demoralizacji, a w następstwie do przestępczości dzieci i młodzieży.

Polityka społeczna państwa wskazuje na potrzebę systemowych rozwiązań w zakresie wsparcia rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, mieszczących się w formule zintegrowanych i interdyscyplinarnych działań.

Zadania z zakresu pomocy społecznej oraz kreowanie lokalnej polityki społecznej na terenie Gminy, koordynuje Ośrodek Pomocy Społecznej. Jest on inicjatorem działań o charakterze pomocowym, aktywizującym oraz integrującym różnorodne środowiska na rzecz wsparcia grup i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Do zadań Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrzyniewie Dużym należy między innymi realizacja ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, to zespół planowanych działań mających na celu przywrócić rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Jedną z przyczyn korzystania z pomocy Ośrodka jest bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, która może występować z innymi niekorzystnymi zjawiskami, tj. niepełną strukturą rodziny, wielodzietnością, ubóstwem, przemocą, bezrobociem.

Tabela 12. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrzyniewie Dużym z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych.

	2017	2018	2019	2020	2021
Rodziny wielodzietne	5	10	8	5	5
Rodziny niepełne	7	14	8	7	7
W tym Rodziny objęte opieką asystenta	12	11	7	5	9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych Ośrodka.

Wśród rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej są rodziny bezradne w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego:

- 2017 rok – 12 rodzin , co stanowi 6,15 % ogółu rodzin objętych pomocą;
- 2018 rok – 24 rodziny, co stanowi 12,76 % ogółu rodzin objętych pomocą;
- 2019 rok – 16 rodzin, co stanowi 8,98 % ogółu rodzin objętych pomocą;
- 2020 rok – 12 rodzin, co stanowi 7,69 % ogółu rodzin objętych pomocą;
- 2021 rok – 12 rodzin, co stanowi 8,89 % ogółu rodzin objętych pomocą;

Zauważalna zmniejszająca się liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, wynika z faktu malejącej liczby rodzin korzystających ogółem ze świadczeń pomocy społecznej.

Spośród szeregu rozwiązań uregulowanych ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, na uwagę zasługuje utworzenie stanowiska asystenta rodziny. Największą liczbę rodzin objętą opieką asystenta odnotowano w 2016 r. – 15. Na przestrzeni lat liczba rodzin ulegała zmniejszeniu.

W założeniach twórców ustawy, zadaniem asystenta rodziny jest przede wszystkim udzielanie wsparcia rodzinom przeżywającym trudności związanych z opieką i wychowaniem małoletnich dzieci. Skupienie się na tych zagadnieniach przez posiadające odpowiednie kwalifikacje osoby, ma sprawić wzrost efektywności działań pomocy społecznej.

Dlatego istotną cechą proponowanych rozwiązań jest stworzenie spójnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną. Działania podejmowane w tym zakresie powinny zapewnić rodzinie taką pomoc, która wyeliminuje zagrożenie umieszczenia dziecka poza rodziną lub zapewni w miarę szybki

powrót do rodziny naturalnej.

Realizując zadania określone w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrzyniewie Dużym zatrudnia 1 asystenta rodziny na podstawie umowy o pracę w wymiarze 1/2 etatu. Wspieranie rodziny prowadzone jest za jej zgodą i przy aktywnym jej udziale. Praca z rodziną realizowana jest zgodnie z opracowanym planem pracy z rodziną, we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym. Plan pracy z rodziną odpowiadał na problemy rodzin i odnosił się zarówno do stwierdzonych deficytów jak i potrzeb oraz mocnych stron rodziny

Praca z rodzinami dysfunkcyjnymi jest procesem długoterminowym, dlatego też asystent współpracuje z rodziną niekiedy kilka lat, w celu uzyskania poprawy funkcjonowania rodziny i nabycia niezbędnych umiejętności wychowawczych przez rodziców.

We wszystkich rodzinach objętych pomocą asystenta występowały trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczej. Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych łączyła się często z innymi dysfunkcjami. W 2 rodzinach występowała przemoc, w 3 rodzinach zagrożenie niedostosowaniem społecznym małoletnich dzieci, w 3 rodzinach uzależnienie od alkoholu, w 1 rodzinie zaburzenia osobowości rodzica i w 1 rodzinie upośledzenie umysłowe w stopniu umiarkowanym rodzica.

Problemy opiekuńczo - wychowawcze, przemoc w rodzinie, konflikty międzypokoleniowe wielokrotnie są przyczyną umieszczania dzieci i młodzieży poza rodziną biologiczną, t.j. w rodzinnych i instytucjonalnych formach opieki zastępczej.

2. Bezrobocie

Równowaga lokalnego rynku pracy to jeden z najważniejszych celów polityki rozwoju społeczno-gospodarczej każdej gminy, tak w wymiarze czasu bieżącego jak i w wymiarze wielu lat. Wśród wszystkich problemów społecznych występujących w obecnej polskiej rzeczywistości, bezrobocie wydaje się być najpoważniejszym. Nie inaczej jest na terenie gminy Dobrzyniewo Duże. Bezrobocie dotyka największą liczbę mieszkańców gminy korzystających z pomocy społecznej oraz pociąga za sobą cały szereg problemów, pomimo zauważalnej tendencji spadkowej rodzin, które otrzymały pomoc podając jako główny powód bezrobocie.

Tabela 13 . Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia

Osoby korzystające z powodu bezrobocia	2018	2019	2020	2021
Liczba rodzin	47	32	27	29

Zestawienie wg danych GOPS – Program TTPOMOC

Pomocą dla osób bezrobotnych z terenu Gminy zajmuje się głównie Powiatowy Urząd Pracy w Białymstoku. Działania te wspierane są również przez Urząd Gminy i jednostki organizacyjne, które starają się doraźnie pomóc poprzez organizowanie staży zawodowych, prac interwencyjnych i robót publicznych.

Bezrobocie często jest przyczyną izolacji społecznej, powoduje obniżenie poczucia własnej wartości oraz utraty autorytetu w rodzinie. Stres i utrata stabilizacji powodują często niemożność podejmowania racjonalnych, a niekiedy jakichkolwiek decyzji. Pojawia się wtedy często apatia i zniechęcenie. Pojawia się również, na niepokojącą skalę, degradacja dużych grup społecznych i to nie tylko bezrobotnych, ale także ich rodzin. Zdarza się, że długotrwałym bezrobociem objęci są wszyscy dorośli członkowie rodziny. W rodzinach takich występują często dodatkowe problemy, takie jak nieumiejętność przystosowania się do zmieniających się zasad funkcjonowania na rynku pracy, bierność i towarzyszące często tym zjawiskom patologie, głównie nadużywanie alkoholu.

3. Niepełnosprawność

W Polsce żyje ok. 5,5 miliona osób niepełnosprawnych. Polityka społeczna wobec osób niepełnosprawnych, to ogół działań podmiotów publicznych i organizacji pozarządowych, mających na celu wyrównywanie szans funkcjonowania osób niepełnosprawnych we wszystkich dziedzinach życia gospodarczego i społecznego, umożliwiających ich pełną integrację ze społeczeństwem.

W ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych określono, iż do osób niepełnosprawnych należą te osoby, które trwale lub okresowo niezdolne są do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującej niezdolność do pracy, jeżeli uzyskały orzeczenie o:

- zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy,
- niepełnosprawności osoby, która nie ukończyła 16 rok życia.

Działania na rzecz osób niepełnosprawnych są zadaniem ogólnospołecznym. Założeniem polityki społecznej wobec osób niepełnosprawnych jest dążenie do kompleksowego działania, uwzględniającego potrzeby fizyczne, psychiczne, społeczne, duchowe niepełnosprawnego obywatela i stwarzającego możliwość integracji ze społeczeństwem.

Ważnym elementem ogólnej wiedzy o problemach osób niepełnosprawnych jest rozpoznanie materialnych warunków życia w ich gospodarstwach domowych. Choć funkcjonowanie osób niepełnosprawnych jest przede wszystkim zdeterminowane rodzajem i nasileniem ograniczeń zdrowotnych, to inne wymiary ich sytuacji i możliwości życiowych są w dużej mierze określone przez poziom warunków materialnych. Wielkość i standard mieszkania, wyposażenie w przedmioty trwałego użytku oraz przystosowanie mieszkania do potrzeb osób niepełnosprawnych warunkuje stan zdrowia, możliwości radzenia sobie w sytuacji choroby czy kalectwa oraz możliwości domowej rehabilitacji. Sytuacja finansowa wyznacza w dużej mierze możliwość leczenia i rehabilitacji, odpłatnej opieki, zakup leków lub sprzętów ułatwiających, a często umożliwiających codzienne funkcjonowanie. Liczba osób niepełnosprawnych oraz różnorodność problemów, jakie rodzi niepełnosprawność sprawia, że grupa ta powinna zajmować szczególne miejsce w systemie pomocy społecznej w celu wyrównywania ich szans w środowisku lokalnym.

Jako najważniejsze problemy osób niepełnosprawnych i ich rodzin można wymienić:

- trudną sytuację materialną rodzin, w których występuje dysfunkcja niepełnosprawności powodującą, że stanowią one jedną z najliczniejszych grup ubiegających się o świadczenia z pomocy społecznej,
- zbyt wysokie koszty leków oraz ograniczone możliwości leczenia i rehabilitacji,
- częste pozostawianie przez rodzinę w środowisku bez zapewnienia należytej opieki.

Tabela 14. Liczba osób korzystających z powodu niepełnosprawności w latach 2017 – 2021.

Pomoc z powodu niepełnosprawności	2017	2018	2019	2020	2021
Pomoc społeczna	54	51	55	56	40
Świadczenie opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych lub ich opiekunów	164	183	190	189	194

Źródło: Opracowanie własne OPS na podstawie danych ze sprawozdań rocznych MPiPS-03.

4. Uzależnienia

Problem uzależnień dotyczy głównie alkoholizmu i narkomanii. Alkoholizm to zespół uzależnienia od alkoholu, nałóg alkoholowy bądź choroba alkoholowa, która zaczyna się i rozwija podstępnie, bez świadomości zainteresowanej osoby. Część osób, mimo pomocy społecznej dalej ma problemy. Często jest to spowodowane nadużywaniem alkoholu w zastępstwie lub z braku umiejętności korzystania z pomocy. Zjawisko narkomanii natomiast wzrasta z kolei z powodu zwiększającej się dostępności do środków psychoaktywnych, pewnego rodzaju mody na zażywanie narkotyków wśród młodzieży, braku autorytetów i celów życiowych.

Z kwestią nałogu alkoholowego pracownicy socjalni spotykają się od wielu lat. Problem nadużywania alkoholu przez osoby korzystające z pomocy społecznej jest bardzo skomplikowany, ponieważ obok alkoholizmu występują zaburzenia między członkami rodziny, bieda, bezrobocie, problemy wychowawcze i przemoc fizyczna. Poza tym można wyróżnić następujące szkody u osób pijących: samozniszczenie mężczyzn i kobiet uzależnionych od alkoholu, uszkodzenie zdrowia u osób nadmiernie pijących bez klinicznych objawów uzależnienia, uszkodzenie rozwoju psychofizycznego bądź utrata możliwości kariery edukacyjnej u upijających się nastolatków. Nadużywanie alkoholu stanowi dziś bezsprzecznie jeden z poważniejszych problemów w naszym społeczeństwie. Szerzące się zjawisko alkoholizmu dotyka wielu mieszkańców kraju i nie respektuje płci, wieku ani statusu intelektualnego. Jego rozmiary i niszczycielskie działanie dają się obserwować wśród klientów pomocy społecznej.

Aby eliminować niekorzystny wpływ alkoholizmu na społeczność gminy, konieczne jest prowadzenie działań o charakterze profilaktycznym oraz różnych form promocji zdrowego stylu życia. Ważną rolę odgrywają w tym procesie uchwalane przez Radę Gminy Gminne Programy Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Powyższe programy adresowane są do osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin oraz osób zagrożonych uzależnieniem. Obejmują również swoim zakresem osoby zagrożone problemem narkomanii, dzieci i młodzież, a także wszystkich, którzy doświadczają przemocy w rodzinie. Wykonywaniem zadań wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz realizacją wspomnianego Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zajmuje się w głównej mierze Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, którą powołuje Wójt Gminy.

Źródłem finansowania zadań ww. programu są środki z budżetu Gminy pochodzące z opłat za udzielone zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych. Wydatki na przeciwdziałanie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dobrzyniewo Duże 2023 -2030

alkoholizmowi stanowiły kwotę 140 000 zł. Fundusze te wykorzystywane były na działania w zakresie wspierania oraz prowadzenia profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej wśród lokalnej społeczności. W szczególności skupiono się na wszechstronnej pomocy rodzinom z problemem alkoholowym, edukacji społecznej, zapobieganiu spożywania alkoholu, wzbudzaniu stosownych postaw w stosunku do spożywania alkoholu bądź zażywania substancji o działaniu odurzającym poprzez organizowanie okolicznościowych spotkań propagujących zdrowy styl życia.

Dane będące w posiadaniu Ośrodka o osobach z problemem alkoholowym są znikome, ponieważ osoby nadużywające alkoholu ukrywają ten fakt, z powodu ograniczonej dostępności do świadczeń poprzez zobowiązania nakładane zgodnie z ustawą. Wg danych ośrodka osoby korzystające z pomocy z powodu alkoholu.

Tabela15 . Rodziny korzystające z pomocy z powodu alkoholizmu w rodzinie

	2017	2018	2019	2020	2021
Rodziny otrzymujące pomoc	1	1	2	4	4

Dane Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRA) w 2021 roku realizowała następujące działania w ramach Programu:

Tabela 16. Liczba osób objętych wsparciem GKRPA 2021

<i>Podejmowane działania GKRPA</i>	<i>Liczba osób /rodzin</i>
Warsztaty i szkolenia dla uczniów w szkołach o tematyce profilaktycznej	370
Festyny profilaktyczne przeciw przemocy	100
Spotkania integracyjne dla dzieci z rodzin zagrożonych	30
Kolonie i półkolonie terapeutyczne; wycieczki	50
Pomoc psychologiczna finansowana w szkołach	1 rodzina
Zakup materiałów profilaktycznych	500 sztuk
Niebieska karta	1 rodzina
Skierowanie do sądu o przymusowe leczenie	4
Spotkania w celu wydania opinii o uzależnieniu od alkoholu, stawilo się	6
Prowadzenie Punktu Konsultacji w Kozińcach	26

5. Przemoc w rodzinie

Przemoc w rodzinie jest jednym z poważniejszych problemów społecznych, o którym nie należy zapominać. Jest to tym bardziej poważny problem z powodu małej wykrywalności tego zjawiska. Zdecydowana większość aktów przemocy do jakich dochodzi, odbywa się w sferze niedostępnej dla osób z poza rodziny. Odnotowywane przypadki stosowania przemocy w rodzinie są tylko wierzchołkiem góry lodowej.

Tabela 17. Struktura osób doświadczających przemocy w okresie 2018- 2021

Niebieskie Karty	2018	2019	2020	2021
Liczba osób dotkniętych przemocą ogółem; W tym:	75	92	86	31
Kobiety	24	34	30	22
Mężczyźni	28	40	33	9
w tym: osoby starsze	6	8	3	2
niepełnosprawne	4	3	2	3
Dzieci	23	18	23	8

*Źródło: dane OPS Dobrzyniewo Duże

Przemoc w rodzinie jest nie tylko skrywana przez fizyczną barierę ścian domu, ale również bardzo często przez opory członków rodziny do upowszechniania tej wiedzy na zewnątrz. Istniejąca bariera wstydu, strachu czy też niewiary w możliwość rozwiązania tego problemu przez wyspecjalizowane do tego placówki niezwykle utrudnia zwalczanie tej formy patologii społecznej. Nie można się jednak łudzić, iż jest to liczba odzwierciedlająca całość tego problemu. Istnieje więc ścisły związek między dokonywanymi aktami przemocy i sytuacją rodzin, w których taka przemoc istnieje. W zdecydowanej większości są to rodziny dotknięte problemem alkoholowym. Na terenie gminy działa Zespół Interdyscyplinarny, w skład którego wchodzi przedstawiciele pomocy społecznej, policji, oświaty, służby zdrowia oraz sądu rodzinnego i karnego.

Zespół prowadzi postępowania w sprawach zdiagnozowanej przemocy w środowisku rodzinnym i działa w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty”. To procedura polegająca na rozpoznaniu zaburzeń życia rodzinnego wywołanych nadużywaniem alkoholu i stosowaniem przemocy, ułożenie planu pomocy oraz podjęcie działań interwencyjnych.

Tabela 18. Dane Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Dobrzyniewo Duże w okresie 2018- 2021

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021
Liczba WSZYSTKICH formularzy "Niebieska Karta - A" wypełnionych w danym roku r. wszystkie wypełnione karty	20	39	30	30
• Pomoc społeczną	1	2	0	2
• Policję	17	36	27	22
• Oświatę	2	0	0	5
• Ochronę zdrowia	0	0	0	0
• GKRPA	0	1	3	1
w tym z w.1 : Liczba formularzy "Niebieska Karta - A" WSZCZYNAJĄCYCH procedurę "Niebieskiej Karty"	16	25	24	27
Liczba WSZYSTKICH formularzy "Niebieska Karta - A" , w których osobą, co do której istniało podejrzenie, że doświadcza przemocy, była osoba niepełnoletnia (do18 r. ż.)	2	2	0	8
Liczba formularzy "Niebieska Karta - A" WSZCZYNAJĄCYCH procedurę "Niebieskiej Karty", w których osobą, co do której istniało podejrzenie, że doświadcza przemocy, była osoba starsza (pow. 65 r. ż.)	2	2	2	1
Liczba zakończonych NK	15	12	14	15
Liczba rodzin objętych działaniami grup roboczych	26	35	27	31
Liczba spotkań zespołu interdyscyplinarnego	4	4	4	4
Liczba powołanych grup roboczych	19	31	31	31
Liczba posiedzeń grup roboczych	211	109	76	95

Liczba procedur Niebieskich kart pozostaje na porównywalnym poziomie. Rodziny dotknięte przemocą w stosunku do ilości mieszkańców stanowią 0,0032 %.

W celu minimalizacji skali zjawiska przemocy, zwiększenia skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie, dostępności pomocy oraz rozwijania i usprawniania interdyscyplinarnego systemu interwencji i wsparcia rodziny dotkniętej przemocą, został opracowany **Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie**, który skierowany jest do mieszkańców Gminy Dobrzyniewo Duże w szczególności do tych uwikłanych w przemoc jako ofiara, sprawca przemocy lub świadek przemocy.

6. Sytuacja osób starszych

Zmieniająca się struktura i funkcje współczesnej rodziny nie sprzyjają kształtowaniu się warunków do sprawowania opieki nad sędziwym członkiem rodziny. Coraz częściej osoby starsze tworzą jednoosobowe gospodarstwa domowe, a gdy osoby te mieszkają razem z dziećmi to właśnie

ich świadczenia emerytalne niejednokrotnie stanowią źródło pewnego i stałego dochodu rodziny wielopokoleniowej.

W powszechnej opinii starość postrzegana jest jako okres całkowitej degradacji, izolacji, samotności, braku uczucia i życzliwości niedołęstwa odczuwalnych dolegliwości somatycznych, postępującego uzależnienia od otoczenia, beznadziejnego i ponurego czekania na śmierć. Najczęściej sygnalizowanym przez te osoby problemem jest pogarszający się stan zdrowia, niepełnosprawność oraz trudna sytuacja materialna. Wpływ na niekorzystny stan zdrowia Polaków mają trudne warunki życia, niedociągnięcia w zakresie opieki zdrowotnej, warunki środowiskowe, a także brak dbałości o własne zdrowie.

W ramach pomocy środowiskowej osobom samotnym, starszym, niepełnosprawnym, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a były jej pozbawione Ośrodek Pomocy Społecznej udziela wsparcia w zakresie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania. Usługi opiekuńcze obejmują:

- pomoc w zaspokojeniu codziennych potrzeb życiowych podopiecznego: robienie niezbędnych zakupów, przygotowanie posiłku lub jego dostarczenie z punktu gastronomicznego, karmienie podopiecznego jeżeli tego wymaga, bieżące prace porządkowe w mieszkaniu podopiecznego lub części mieszkania użytkowanej przez podopiecznego, mycie naczyń, pranie ubrań i bielizny podopiecznego, palenie w piecu;
- opiekę higieniczną: pomoc w utrzymywaniu higieny osobistej podopiecznego (mycie), zmiana bielizny osobistej i pościelowej, ubranie chorego;
- pielęgnację podopiecznego: pomoc przy załatwianiu potrzeb fizjologicznych, zmiana opatrunków, zapobieganie w powstawaniu odleżyn, pomoc w ułożeniu chorego w łóżku, zmianie pozycji chorego w łóżku, pomoc w poruszaniu się chorego po mieszkaniu, zamawianie wizyt lekarza, pielęgniarki;
- zapewnienie w miarę możliwości kontaktu z otoczeniem: zamawianie wizyt duchownych u podopiecznego, wysyłanie korespondencji, załatwienie drobnych spraw urzędowych, wyjście z podopiecznym na spacer, dostarczenie prasy i książek.

Usługi świadczone przez opiekunki przyczyniają się do utrzymania odpowiedniego poziomu życia osób starszych, które w codziennym życiu doświadczają ograniczeń w zaspokajaniu podstawowych i niezbędnych potrzeb w miejscu zamieszkania, a poprzez to w dłuższej perspektywie przyczyniają się do opóźnienia momentu umieszczenia w placówkach całodobowej opieki.

Tabela.19 Osoby korzystające z usług opiekuńczych

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dobrzyniewo Duże 2023 -2030

Rok	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba osób	9	9	11	10	6
Odpłatność za usługi	33 565	51 415	88 705	108 314	52 849

Postępujący proces starzenia się populacji, zwiększający się udział osób starszych w społeczeństwie, w tym osób wymagających wsparcia oraz niewysoki status ekonomiczny seniorów, w szczególności osób samotnych to czynniki, które powodują, że usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania ze strony gminy to forma usług społecznych o coraz większym zasięgu.

Wsparcie świadczone w miejscu zamieszkania osób starszych nie zawsze okazuje się wystarczające i wymagane jest zapewnienie całodobowej opieki w postaci umieszczenia w domu pomocy społecznej.

Tabela 20. Liczba osób przebywających w domach pomocy społecznej w latach 2017 – 2021 i odpłatność gminy za pobyt mieszkańca.

Rok	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba osób przebywających w DPS	18	21	22	24	22
Odpłatność gminy za pobyt w DPS	502 217	543 907	726338	662 574	740 575

Źródło: Opracowanie własne OPS na podstawie danych ze sprawozdań rocznych MPiPS-03.

W gminie podejmowane są również działania przyczyniające się do zmiany jakości życia mieszkańców 60+ t.j. umożliwiające atrakcyjne spędzanie czasu wolnego i rozwój zainteresowań a także przeciwdziałające izolacji i wykluczeniu społecznemu. Wychodząc naprzeciw potrzebom osób starszych powstał Klub „Senior+ ” który funkcjonuje od stycznia 2019 roku w Chraślach. Sprawnie działają również świetlice wiejskie i koła gospodyń oferując zajęcia dla seniorów.

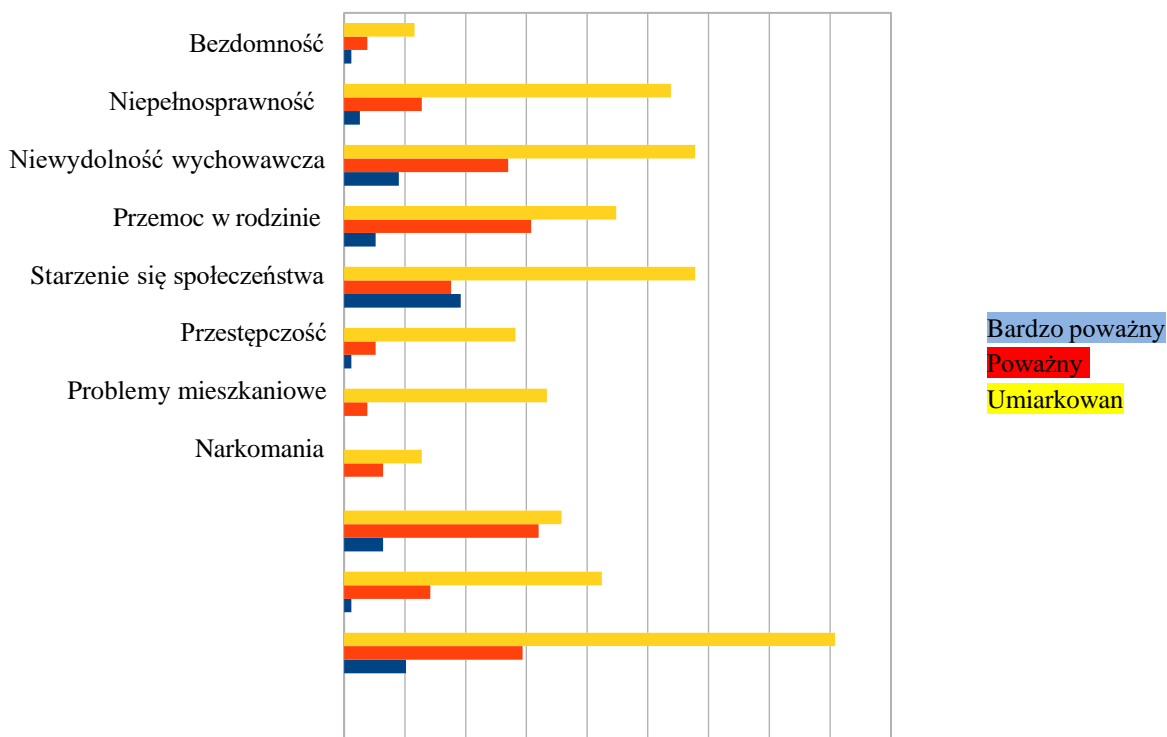
Liczba osób w wieku poprodukcyjnym na terenie gminy Dobrzyniewo Duże wykazuje tendencję wzrostową. Stanowi obecnie 18 % ogółu mieszkańców.

7. Wyniki badań ankietowych – diagnoza sytuacji społecznej

Badania ankietowe przeprowadzone w ramach diagnozy sytuacji społecznej w gminie Wierzbica posłużyły identyfikacji, określeniu przyczyn i skali występujących na jej terenie problemów społecznych oraz wskazaniu działań, jakie należałoby podjąć w celu zmniejszenia ich natężenia oraz zminimalizowania ich skutków. Badania zostały przeprowadzone przy pomocy ankiet, które zostały rozpowszechnione wśród mieszkańców gminy, w tym reprezentantów samorządu lokalnego, sołtysów, pracowników Urzędu Gminy, członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawicieli jednostek organizacyjnych gminy.

W pierwszym pytaniu poproszono przedstawicieli środowiska lokalnego o ocenę istotności wymienionych problemów społecznych w swoim miejscu zamieszkania. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres z uwzględnieniem istotności problemu i podziałem na problem bardzo poważny, poważny i umiarkowany.

Wykres 6. Problemy społeczne gminy Dobrzyniewo Duże wg badań ankietowych

Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że istotnym problemem społecznym jest starzenie się społeczeństwa. Spośród 9,6% ankietowanych uznało to jako bardzo poważny problem, a 28,8% jako poważny. Kolejnym poważnym problemem społecznym w gminie Wierzbica uznanym przez ankietowanych jest alkoholizm (16% ankietowanych), przemoc w rodzinie (15,4% ankietowanych), bezrobocie (14,7% ankietowanych), niewydolność wychowawcza (13,5% ankietowanych).

Z odpowiedzi ankietowanych wynika, że problem bezrobocia w 40,4 % uznano jako umiarkowany, problem ubóstwa najczęściej, t.j. 21,2 % ankietowanych uznało również za umiarkowany. Alkoholizm 17,95% ankietowanych uznało za umiarkowany a 16% za poważny. Problem narkomanii w 21,8% określono jako znikomy, natomiast 12,2% odpowiedziało że dany problem nie występuje. Problemy mieszkaniowe 16,7 % ankietowanych określiło jako problem umiarkowany i 16,02% jako znikomy. Przestępczość w ocenie ankietowanych w 21,8 % została uznana za problem znikomy, a 14,10 % problem umiarkowany.

Starzenie się społeczeństwa jak wcześniej wspomniano uznano za bardzo poważny problem w gminie i tak odpowiadało 9,6% ankietowanych, jako poważny 28,8% a 44,2 % jako problem umiarkowany.

Przemoc w rodzinie najczęściej ankietowanych, tj. 30,8% odpowiedziało, że jest problemem znikomym, 22,4 % ankietowanych uznało przemoc za problem umiarkowany a 15,4 % jako problem poważny.

Niewydolność wychowawczą najczęściej ankietowanych, tj. 29,5% oceniło jako problem znikomy, ale porównywalnie, tj. 28,8 % wskazało jako problem umiarkowany a 13,5% jako problem poważny.

Niepełnosprawność w ocenie ankietowanych 43,6% uznało jako problem znikomy, a 26,9 % jako problem umiarkowany.

Bezdomność mieszkańcy gminy w 49,4% uznali jako problem nie występujący a 31,4% jako problem znikomy.

W zakresie osób niepełnosprawnych i problemów społecznych tej grupy za najważniejsze na terenie gminy Wierzbica respondenci uznali utrudniony dostęp do świadczeń medycznych, np. rehabilitacyjnych – 55,8%, utrudniony dostęp do usług opiekuńczo – pielęgnacyjnych - 33,3%, brak organizowania form spędzania wolnego czasu - 32,7%, utrudniony dostęp do budynków użyteczności publicznej – 30,1%, brak ofert edukacyjnych dla osób niepełnosprawnych – 26,9%, bezrobocie – 22,4%, brak akceptacji w środowisku – 19,2%, izolacja rodzinna (odrzucenie) – 14,7%, ubóstwo i bieda 11,5%.

Problemy społeczne dzieci i młodzieży na terenie gminy ankietowani uznali za najważniejsze: brak odpowiedniego miejsca na spotkania dla młodzieży – 38,5% i brak zorganizowanych form spędzania wolnego czasu – 30,1%. Kolejnymi problemami dzieci i młodzieży uznano palenie papierosów- 14,7%, brak pozytywnych wzorców i autorytetów- 13,5%, przemoc rówieśnicza – 12,2%, bezproduktywne spędzanie czasu wolnego – 11,5%, zaniedbania wychowawcze – 10,9%, ograniczony dostęp do placówek sportowych i rekreacyjnych – 9,6%, używanie alkoholu – 7,7%, chuligaństwo i przestępczość – 6,4%, zażywanie narkotyków i dopalaczy 3,8%, zaniedbania socjalne – 1,3%, przemoc ze strony rodziców 0,6%.

Problemy mieszkaniowe 16,7% ankietowanych określiło jako problem umiarkowany i 16,02% jako znikomy.

Przestępczość w ocenie ankietowanych w 21,8 % została uznana za problem znikomy, a 14,10 % problem umiarkowany.

Starzenie się społeczeństwa jak wcześniej wspomniano uznano za bardzo poważny problem w gminie i tak odpowiadało 9,6% ankietowanych, jako poważny 28,8% a 44,2 % jako problem umiarkowany. W zakresie problemów społecznych rodzin za najważniejsze ankietowani w 50% wskazali zanikanie tradycji form spotkań rodzinnych, następnie bezrobocie – 41% wskazało jako problem społeczny rodzin, nieporadność życiową – 40,4%, niski poziom wzajemnej pomocy pomiędzy rodzinami – 39,7%, bezradność opiekuńczo – wychowawczą – 37,2%, alkoholizm – 32,7%, niedostateczny dostęp do poradnictwa psychologiczno – prawnego – 25%, ubóstwo – 6,4%.

Jak wcześniej wspomniano, **bezradność opiekuńczo – wychowawczą** jako problem rodzin uznano przez 37,2% ankietowanych. W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające poznać opinie respondentów na temat przyczyn bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. W opinii badanych głównymi przyczynami bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych są niskie dochody rodziny – 60,2%, niski poziom umiejętności wychowawczych – 52,6%, uzależnienia – 43,6%, niepełna rodzina – 36,5%, przemoc w rodzinie – 16,7%, wielodzietność i niepełnosprawność (długotrwała choroba) – po 12,2%, ubóstwo – 7,1%.

Ankieta odnosiła się również do seniorów, najstarszej społeczności gminy. Za najważniejsze problemy społeczne osób starszych ankietowani uznali: choroby – 60,3%, izolację społeczną (samotność) – 48,7%, utrudniony dostęp do placówek medycznych – 34,6%, utrudniony dostęp do usług opiekuńczo – pielęgnacyjnych – 31,4%, niezdolność do samoobsługi – 25%, niepełnosprawność – 18,6%, brak organizowania form wspólnego spędzania czasu – 17,3%, utrudniony dostęp do placówek kulturalnych – 16,7%, izolacja rodzinna (odrzucenie) – 15,4%.

Problemy społeczne, t.j. ubóstwo i bieda oraz brak akceptacji w środowisku ankietowani wskazywali jako najmniejsze problemy – 11,5%.

Ankieta zawierała również pytania dotyczące potrzeb osób starszych w środowisku lokalnym. Za najważniejsze potrzeby osób starszych ankietowani wskazali w 51,3% - doradztwo i załatwienie spraw urzędowych, następnie wykonywanie ciężkich prac domowych - 46,8% , usługi opiekuńczo – pielęgnacyjne – 44,9%, wsparcie emocjonalne – 29,5%, pomoc materialna 25,6%, dostarczanie gotowych obiadów do miejsca zamieszkania oraz pobyt seniora w domu dziennego pobytu – po 24,4%, prowadzenie aktywizacji społecznej osób starszych, w tym edukacyjnej, kulturalnej i sportowej – 23,7%, programy zdrowotne 19,9%, możliwość uczestnictwa w Klubie Seniora – 12,8%, uczestnictwo w zajęciach edukacyjnych, kulturalnych , sportowo- rekreacyjnych – 7,7% . Za najmniejszą potrzebę osób starszych uznano wykonywanie wszystkich prac domowych – 4,5% ankietowanych. Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym odnosiły się również do problemów społecznych w obszarze opieki zdrowotnej. Za najważniejsze problemy gminy Wierzbica większość respondentów (80,1%) uważa małą liczbę lekarzy specjalistów, następnie długi okres oczekiwania na usługi medyczne (odległe terminy wizyt) – 50,6%, długie oczekiwanie w kolejce – 43,6%, ograniczona liczba wizyt domowych lekarza u osób przewlekle chorych i niepełnosprawnych – 28,8%.

W opinii badanych **infrastruktura edukacyjna** oceniono została dobrze. Takiej odpowiedzi udzieliło 50% ankietowanych, natomiast 10,3 % respondentów infrastrukturę edukacyjną oceniło na bardzo dobrze. Ani dobrze, ani źle odpowiedziało 34% badanych, a oceniło jako źle 3,2%. Ilość przedszkoli i szkół w gminie 71,2% osób uznało za wystarczającą, a za niewystarczającą – 11,5%. Spośród 62,8% ankietowanych nie wie czy oferta edukacyjna jest przystosowana do osób niepełnosprawnych, 19,9% badanych odpowiedziało, że oferta jest przystosowana do osób niepełnosprawnych, a 15,4% ,że oferta nie jest dostosowana do osób niepełnosprawnych.

Według ankietowanych, głównymi problemami społecznymi w obszarze edukacji jest niedostateczna oferta zajęć pozalekcyjnych – 59%, brak wykorzystania bazy szkolnej w czasie wolnym od nauki – 56,4%, niedostateczne wsparcie psychologiczno – pedagogiczne - 42,3%. Za niedostateczny dostęp do placówek wychowania przedszkolnego opowiedziało się 10,3% respondentów.

W zakresie sportu i kultury ankietowani odpowiadali następująco. Na zadane pytanie, czy na terenie gminy jest wystarczająca liczba obiektów rekreacyjnych i sportowych , 64,1% odpowiedziało, że tak , za niewystarczającą liczbę obiektów rekreacyjnych i sportowych odpowiedziało 17,3%. Czy w gminie organizowane są imprezy/wydarzenia o charakterze kulturalnym 67,3% badanych

odpowiedziało, że tak , natomiast 12,2%, że nie. Na pytanie, czy w gminie jest wystarczająca liczba obiektów obsługujących wydarzenia kulturalne, 55,1% respondentów uznała, że tak , natomiast 18,6% odpowiedziało, że nie ma wystarczającej liczby obiektów obsługujących wydarzenia kulturalne.

Na zadane pytanie, czy organizacje samorządowe angażują się społecznie, 26,9% ankietowanych odpowiedziało, że tak, natomiast 12,2% odpowiedziało, że nie.

Za najważniejsze na terenie gminy problemy społeczne w obszarze sportu i kultury respondenci uznali: niewykorzystany potencjał wiejskich świetlic – 62,8% respondentów, niewykorzystany potencjał uzdolnionej i utalentowanej młodzieży- 58,3%, brak oferty zajęć sportowych dla osób dorosłych i zbyt mało imprez i wydarzeń środowiskowych – po 42,3% , brak organizacji pozarządowych inspirujących działalność kulturalną i sportową- 30,8%, nie w pełni wykorzystany potencjał historii i kultury regionu – 23,7%.

Podsumowując wyniki badań ankietowych oraz dane instytucji pomocowych za najważniejsze problemy społeczne gminy Dobrzyniewo Duże należy uznać: starzenie się społeczeństwa, alkoholizm, przemoc w rodzinie, bezrobocie oraz niewydolność wychowawczą i w stosunku do tych wiodących problemów należy podejmować odpowiednie działania celem ich niwelowania.

8. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest podstawą do zdiagnozowania i sformułowania podstawowych problemów i zagadnień strategicznych. Jest skuteczną metodą identyfikacji słabych i silnych stron organizacji oraz badania szans i zagrożeń, jakie stoją przed polityką społeczną gminy. Analiza SWOT zawiera określenie czterech grup czynników:

- „mocnych stron” – uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią silne strony polityki społecznej i które należy wykorzystać sprzyjając będą jej wzmocnieniu,
- „słabych stron” – uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią słabe strony polityki społecznej i które niewyeliminowane będą ją osłabiać,
- „szans” – uwarunkowań zewnętrznych, które nie są bezpośrednio zależne od zachowania

społeczności gminy, ale mogą być traktowane jako szanse i przy odpowiednio podjętych działaniach, wykorzystane jako czynniki sprzyjające rozwiązywaniu problemów społecznych,

– „zagrożeń” – uwarunkowań zewnętrznych, które także nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności gminy, ale które mogą stanowić zagrożenie dla rozwiązywania problemów społecznych.

MOCNE STRONY	SLABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">– dobrze zdiagnozowane problemy społeczności lokalnej,– działalność instytucji pracujących na rzecz osób potrzebujących,– współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rodzin,– dostępność do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego,– wykwalifikowana i kompetentna, stale doskonaląca swoje umiejętności kadra pomocy społecznej,– dobre rozeznanie środowiska lokalnego przez pracowników służb pomocy społecznej, pedagogów szkolnych,– otwartość samorządu gminnego na współpracę ze środowiskiem lokalnym,– ogólnie dostępna oferta pomocy	<ul style="list-style-type: none">– niska aktywność społeczna i zawodowa mieszkańców,– niewystarczająca oferta socjalna dla rodzin,– niewystarczający system współpracy między instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi,– mała świadomość i gotowość społeczna w zakresie wspierania rodziny,– istnienie szarej sfery zatrudnienia,– brak nawyków korzystania z rodzinnego poradnictwa specjalistycznego, zbyt mała aktywność w zakresie organizacji grup wsparcia i grup samopomocowych,– niewystarczająca ilość propozycji spędzania czasu wolnego oraz socjoterapii dla młodzieży zagrożonej demoralizacją,

<p>i różnorodność form wsparcia w zakresie bezrobocia, uzależnień, przeciwdziałania przemocy w rodzinie i innych problemów dotyczących mieszkańców,</p> <ul style="list-style-type: none"> – oferty sportowe i kulturalne oraz baza lokalowa, – dostępność gminnych obiektów sportowych, – funkcjonowanie na terenie gminy placówek ochrony zdrowia, – wdrażanie programów i projektów ukierunkowanych na rozwiązywanie problemów mieszkańców. 	<ul style="list-style-type: none"> – ograniczona liczba miejsc w przedszkolu i żłobku, – brak mieszkań chronionych i socjalnych,
<p>SZANSE</p>	<p>ZAGROŻENIA</p>
<ul style="list-style-type: none"> – wzrost jakości usług świadczonych przez podmioty realizujące zadania pomocy społecznej, – regulacje prawne bardziej przyjazne rodzinie, – zmiana mentalności społecznej w kwestii postrzegania rodzin dysfunkcyjnych, – wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę, – utrzymanie stanowiska pracy asystenta rodziny, – funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych, – możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych w celu przeciwdziałania marginalizacji i wykluczeniu społecznemu rodzin zagrożonych, – prospołeczna polityka państwa. 	<ul style="list-style-type: none"> – preferowanie konsumpcyjnego stylu życia, – osłabianie się funkcji opiekuńczej rodziny, – niekorzystne zjawiska demograficzne, – brak perspektyw kształcenia adekwatnego do późniejszych możliwości zatrudnienia, – niewydolność systemu wymiaru sprawiedliwości, – niechęć pozyskiwania środków na realizację projektów miękkich z zakresu polityki społecznej wynikająca z trudności w ich realizacji, – brak świadomości problemu i umiejętności szukania pomocy przez rodziny dysfunkcyjne, – rosnąca ilość rodzin wieloproblemowych, – uzależnienie rodzin od pomocy społecznej oraz zjawisko tzw. „dziedziczenia biedy”.

Wymieniony powyżej katalog nie wyczerpuje wszystkich istniejących możliwości, wskazuje jedynie najważniejsze obszary, które należy wziąć pod uwagę i które mogą mieć istotny wpływ na planowanie i realizację celów strategicznych.

9. Założenia strategiczne

W oparciu o przeprowadzoną diagnozę i analizę SWOT założono, że najbliższy okres wprowadzania zmian społecznych na terenie Gminy Dobrzyniewo Duże może zaowocować ograniczeniem skutków zidentyfikowanych problemów i niekorzystnych zjawisk społecznych, intensyfikacją rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy oraz poprawą jakości życia mieszkańców. Opracowane w niniejszej Strategii prognozy pokazują w jakim kierunku należy prowadzić zmiany, aby działania strategiczne przyniosły jak najlepsze rezultaty oraz jak efektywnie zarządzać zmianą społeczną, aby wszystkim mieszkańcom Gminy żyło się lepiej.

1. Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dobrzyniewo Duże na lata 2023-2030

Prognozuje się, że cele strategiczne zostaną osiągnięte, a działania w najwyższym stopniu zaktywizują i zachęcą mieszkańców do udziału w samodzielnym i konstruktywnym rozwiązywaniu pojawiających się problemów. Wdrożenie Strategii spowoduje:

- zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego najuboższych mieszkańców Gminy,
- zwiększenie liczby miejsc na lokalnym rynku pracy,
- wzmocnienie kompetencji i potencjału osób, które ubiegają się o zatrudnienie,
- utrzymanie odpowiedniego poziomu życia mieszkańców, umożliwiającego zaspokajanie najpilniejszych potrzeb, w tym potrzeb rozwojowych dzieci i młodzieży,
- poprawę stanu zdrowia i sprawności fizycznej, w tym szczególnie osób chorych, starszych i niepełnosprawnych,
- zwiększenie dostępu do usług pielęgnacyjnych i opiekuńczych w środowisku zamieszkania, bez konieczności kierowania mieszkańców wchodzących w wiek senioralny, samotnych i niewydolnych funkcjonalnie do domu pomocy społecznej,
- wzmocnienie pozycji rodziny w społeczności lokalnej,
- umożliwienie dzieciom wychowywania się w rodzinach biologicznych, w dogodnych warunkach dla rozwoju i przygotowania do dorosłości.

Osiągnięcie prognozowanych rezultatów będzie możliwe przy zaangażowaniu samorządu Gminy Dobrzyniewo Duże, instytucji publicznych, podmiotów społecznych i gospodarczych oraz przedstawicieli społeczności lokalnej Gminy.

Prognozowane zmiany powinny sprzyjać włączeniu społecznemu, umożliwić integrację społeczną, zapobiegać wykluczeniu i marginalizacji oraz spowodować poprawę jakości życia mieszkańców Gminy

10. Adresaci Strategii

Zadaniem władz Gminy Dobrzyniewo Duże jest zapewnienie wysokiego poziomu życia swoim mieszkańcom, a więc stworzenie możliwości i warunków do rozwoju we wszystkich dziedzinach życia. Na szczególną uwagę zasługują osoby, które z różnych przyczyn nie są w stanie samodzielnie włączyć się w działania podnoszące warunki życiowe społeczności lokalnej. Specjalistyczne wsparcie tych osób stworzy im szansę do rozwoju, a co za tym idzie przełoży się na spadek liczby osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w gminie. Zakres zadań związanych ze sferą społeczną oddziałującą na standard życia mieszkańców jest bardzo szeroki.

Wizja rozwoju gminy zostanie zrealizowana poprzez działania z zakresu: pomocy społecznej, sportu, rekreacji, turystyki, edukacji, kultury i ochrony zdrowia.

Zgodnie z powyższym założeniem, adresatami Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych są mieszkańcy Gminy Dobrzyniewo Duże, którzy wymagają wsparcia i pomocy w odzyskaniu zdolności do samodzielnego funkcjonowania w środowisku lokalnym.

11. Cel główny Strategii

Celem Strategii jest stworzenie warunków do umożliwienia osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne możliwości i uprawnienia, a także rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji społecznej. W oparciu o diagnozę oraz rozpoznane problemy społeczne Gminy celem główny Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dobrzyniewo Duże na lata 2023 -2030 jest **„Zapewnienie mieszkańcom Gminy Dobrzyniewo Duże dogodnych warunków do rozwoju, wzmocnienie rodzin oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i marginalizacji”**.

Powyższy cel Strategii obejmuje wszystkie jej obszary problemowe i adresowany jest do wszystkich mieszkańców Gminy, których warunki i poziom życia pozostają w gestii zainteresowania samorządu terytorialnego.

12. Cele strategiczne

W związku z osiągnięciem głównego celu Strategii zostały wyznaczone cele strategiczne ,które obejmują różnorodne obszary działań na rzecz mieszkańców Gminy Dobrzyniewo Duże. Poniżej zdefiniowano cele strategiczne. Należą do nich:

- 1) zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańcom gminy w celu zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych,
- 2) przeciwdziałanie bezrobociu,
- 3) zapewnienie dostępu do zróżnicowanych usług społecznych osobom starszym, chorym, niepełnosprawnym,
- 4) wzmocnienie roli i funkcji rodziny oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży właściwych warunków do rozwoju i wychowania.
- 5) przeciwdziałanie przemocy w rodzinie,
- 6) przeciwdziałanie uzależnieniom.

Poniższa tabela przedstawia cele szczegółowe Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dobrzyniewo Duże oraz działania niezbędne do realizacji celów, podmioty odpowiedzialne za ich realizację a także terminy realizacji.

Tabela 21. Cele strategiczne Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dobrzyniewo Duże a na lata 2023-2030

Lp.	Cel strategiczny	Działania niezbędne do realizacji celu	Podmioty odpowiedzialne za realizację	Termin realizacji
1.	Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańcom gminy w celu zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych	przyznawanie świadczeń finansowych	OPS	na bieżąco zgodnie z potrzebami
		organizacja i zapewnienie dożywiania	OPS	na bieżąco zgodnie z potrzebami
		udzielanie pomocy rzeczowej i w naturze	OPS	na bieżąco zgodnie z potrzebami
		zapewnienie miejsc w ośrodkach wsparcia	OPS	w zależności od potrzeb oraz możliwości finansowych
		wdrażanie osłonowych programów i projektów socjalnych oraz inne działania w zależności od rozpoznanych potrzeb	Samorząd Gminy, OPS, inne podmioty	w zależności od potrzeb
2.	Przeciwdziałanie bezrobociu	wzmacnianie potencjału kompetencyjnego osób bezrobotnych	OPS,PUP, podmioty, którym zlecono realizację zadań	na bieżąco
		tworzenie nowych miejsc pracy w sektorze usług społecznych	OPS,PUP, pracodawcy	na bieżąco
		inicjowanie prac społecznie użytecznych na terenie gminy	Samorząd Gminy, OPS, PUP	na bieżąco
		organizowanie robót publicznych i prac interwencyjnych na obszarze gminy	Samorząd Gminy, OPS, PUP	na bieżąco
		współpraca z lokalnymi podmiotami gospodarki w zakresie pośrednictwa w zatrudnieniu osób bezrobotnych	Samorząd Gminy, OPS, PUP, pracodawcy	na bieżąco

		opracowywanie i wdrażanie lokalnych programów w zakresie likwidacji bezrobocia i aktywizacji osób pozostających bez pracy	OPS, PUP i inne podmioty	na bieżąco
3.	Zapewnienie dostępu do zróżnicowanych usług społecznych osobom starszym, chorym i niepełnosprawnym	rozwój zróżnicowanych usług opiekuńczych dla osób starszych i niepełnosprawnych	Samorząd Gminy, OPS, organizacje pozarządowe i inne podmioty	na bieżąco, w miarę możliwości finansowych
		organizowanie i prowadzenie dziennych form wsparcia seniorów	Samorząd Gminy, OPS, organizacje pozarządowe i inne podmioty	na bieżąco
		kierowanie do domów pomocy społecznej	OPS	na bieżąco
		wspieranie form aktywizacji osób starszych	Samorząd Gminy, OPS, organizacje pozarządowe działające na rzecz osób starszych	w zależności od potrzeb i możliwości finansowych
		inicjowanie i wdrażanie	Samorząd Gminy,	na bieżąco
		programów osłonowych dla osób w wieku senioralnym oraz niepełnosprawnych	OPS, organizacje pozarządowe i inne podmioty	
4.	Wzmocnienie roli i funkcji rodziny oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży właściwych warunków do rozwoju i wychowania	inicjowanie i wdrażanie programów osłonowych mających na celu wzmacnianie roli rodziny, w tym programu wspierania dzieci i rodzin na terenie gminy	OPS (pracownicy, socjalni i asystenci rodzin), organizacje pozarządowe, szkoły i inne podmioty	na bieżąco na bieżąco, zgodnie z programem wspierania rodziny
		udzielanie wsparcia w formie asystenta rodziny	OPS	na bieżąco, w zależności od potrzeb
		korygowanie nieprawidłowych postaw rodzicielskich	OPS, Szkoły, Zespół Interdyscyplinarny, inne podmioty	na bieżąco

		udzielanie poradnictwa specjalistycznego, pedagogicznego, prawnego i psychologicznego rodzinom dysfunkcyjnym	OPS, Szkoły, PCPR, Poradnia Psychologiczna Pedagogiczna, inne podmioty świadczące pomoc specjalistyczną dla rodzin i dzieci	na bieżąco
		współfinansowanie pobytu dzieci w rodzinnych i instytucjonalnych formach pieczy zastępczej	Samorząd Gminy i OPS	na bieżąco
5.	Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar	Samorząd Gminy, OPS, Zespół Interdyscyplinarny, Policja	na bieżąco
		prowadzenie działań określonych procedurą Niebieskie Karty	OPS, Zespół Interdyscyplinarny, Policja	na bieżąco
		prowadzenie działań informacyjnych poprzez rozprowadzanie plakatów, broszur, ulotek na temat praw osób doświadczających przemocy oraz form przeciwdziałania przemocy	OPS, Zespół Interdyscyplinarny, Szkoły	na bieżąco
		udzielanie specjalistycznego poradnictwa rodzinom, w których występuje przemoc	OPS, organizacje pozarządowe działające w obszarze przemocy	na bieżąco
6.	Przeciwdziałanie uzależnieniom	opracowanie i realizacja gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych	Samorząd Gminy, OPS, GKRPA, Policja, Szkoły, organizacje pozarządowe	corocznie

13. Źródła finansowania działań przewidzianych do realizacji w ramach Strategii

Jednym z warunków umożliwiających realizację celów zawartych w Strategii jest zapewnienie jej finansowania. Przewiduje się, że realizacja powyższych celów i działań nastąpi przy wykorzystaniu następujących źródeł finansowania:

– środki własne pochodzące z budżetu Gminy Dobrzyniewo Duże,

- środki przekazane Gminie z budżetu państwa w formie dotacji,
- środki z Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej przekazywane na realizację programów i projektów,
- środki pochodzące z funduszy pomocowych Unii Europejskiej.

Szczegółowe określenie wysokości planowanych środków na realizację Strategii nie jest możliwe ze względu na długi okres obowiązywania dokumentu, brak długookresowych źródeł finansowania, a także dokumentów finansowych określających planowane wydatki gminy na bieżącą działalność. Ponadto wysokość środków przeznaczonych na realizację Strategii będzie zależała także od stopnia zaangażowania różnych podmiotów – partnerów jej realizacji.

Wysokość wydatków na pomoc społeczną z budżetu gminy (środki własne i dotacje na rok 2022 wyniosła 16 319 245,50 zł. Wydatki zapewne w 2023 roku ulegną zwiększeniu – realizacja programów pomocowych wprowadzanych przez rząd jak: dodatek elektryczny, dodatek gazowy itp.

Zakłada się, że cele i działania określone w Strategii będą wyznaczały kierunki finansowania polityki społecznej gminy i będą uwzględniane przy konstruowaniu budżetu gminy w kolejnych latach. Zapisy dokumentu będą również podstawą starań o pozyskiwanie środków zewnętrznych na finansowanie określonych przedsięwzięć.

14. Wdrożenie, monitorowanie i ewaluacja Strategii

Zgodnie z art. 110 pkt 4 ustawy o pomocy społecznej, koordynatorem realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dobrzyniewo Duże na lata 2023-2031 będzie Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrzyniewie Dużym.

Monitoring realizacji celów strategicznych prowadzony będzie na bieżąco. Corocznie w okresie sprawozdawczym Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w składanym sprawozdaniu z działalności OPS będzie informował Radę Gminy o stanie realizacji celów i zadań wynikających z niniejszej Strategii, stosownie do treści art. 110 ust. 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Monitoring i ewaluacja realizacji Strategii służy sprawdzeniu czy planowane działania zostały zrealizowane. Długotrwały charakter planowania strategicznego wymaga stałego śledzenia zmian prawnych, gospodarczych, społecznych i ich uwzględniania w tym dokumencie.

Ewaluacja ma na celu uzyskanie informacji czy osiągnięto zakładane rezultaty oraz czy pozwoliły one i w jakim stopniu na realizację celów Strategii. Celem ewaluacji jest doskonalenie działań podejmowanych w jej ramach. Z prowadzonej ewaluacji może wynikać również potrzeba przeprowadzenia aktualizacji Strategii w celu dostosowania jej do zmienionych uwarunkowań prawnych, społeczno - gospodarczych itp.

Sformułowane w dokumencie działania, niezbędne do osiągnięcia celów strategicznych będą wdrażane przez wyznaczone podmioty odpowiedzialne za ich realizację, w zależności od posiadanych i pozyskanych środków finansowych.

Celem wszystkich działań ma być zapobieganie marginalizacji osób i rodzin oraz zapewnienie wsparcia umożliwiającego samodzielne poradzenie sobie z pojawiającymi się problemami i trudnościami. Problemy społeczne mają wielowymiarowy charakter i ich rozwiązanie wymaga systemowych rozstrzygnięć, zintegrowanej współpracy instytucjonalnej, angażując sferę gospodarczą i społeczną. Należy doprowadzić do wypracowania wspólnych programów i współdziałania wszystkich podmiotów powołanych w celu rozwiązywania problemów społecznych (przedstawiciele władzy lokalnej, pomocy społecznej, oświaty, kultury, zdrowia, organizacje pozarządowe, itp).

Do oceny stopnia wdrożenia Strategii zostaną wykorzystane przedstawione poniżej wskaźniki monitoringowe. W większości są one dostępne w zbiorach statystyki publicznej oraz w zasobach informacyjnych podmiotów realizujących Strategię i współdziałających w jej realizacji.

Wskaźniki dla szczegółowych celów strategicznych ustalono w taki sposób, aby zmianę można było obserwować w corocznym raporcie sprawozdawczym. Szczegółowy wykaz wskaźników przypisanych poszczególnym celom zawiera zamieszczona poniżej tabela.

Tabela 22. Wskaźniki realizacji celów strategicznych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dobrzyniewo Duże na lata 2023-2030

L.p.	Cel strategiczny	Wskaźniki realizacji celów
1.	Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańcom gminy w celu zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych	1) liczba osób, którym przyznano zasiłki pieniężne w roku kalendarzowym, 2) liczba osób objętych dożywianiem, 3) wysokość środków przeznaczonych na świadczenia pieniężne dla osób uprawnionych do świadczeń w roku budżetowym. 4) wysokość środków przeznaczonych na dofinansowanie dożywiania w skali roku, 5) liczba projektów i programów osłonowych pomocy społecznej w skali roku, 6) liczba osób objętych projektami i programami osłonowymi w skali roku, 7) liczba osób korzystających z ośrodków wsparcia, 8) liczba osób otrzymujących dodatek mieszkaniowy i dodatek energetyczny lub inne
2.	Przeciwdziałanie bezrobociu	1) liczba osób skierowanych do pracy w ramach prac społecznie użytecznych lub innych form zatrudnienia wspieranego, 2) liczba osób objętych programami we współpracy z Urzędem Pracy, 3) liczba osób bezrobotnych korzystających ze wsparcia pomocy społecznej.
3.	Zapewnienie dostępu do zróżnicowanych usług społecznych osobom starszym, chorym i niepełnosprawnym	1) liczba osób objętych pomocą usługową, 2) liczba zatrudnionych opiekunek środowiskowych, 3) liczba godzin świadczonych usług, 4) liczba osób skierowanych do domów pomocy społecznej, 5) liczba osób skierowanych do ośrodków wsparcia, 6) liczba inicjatyw na rzecz osób niepełnosprawnych.

4.	Wzmocnienie roli i funkcji rodziny oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży właściwych warunków do rozwoju i wychowania	1) liczba rodzin objętych kompleksowym wsparciem w ramach systemu pomocy społecznej, 2) liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego, w tym rodzinnego, 3) liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej z terenu gminy, 4) liczba zatrudnianych asystentów rodziny, 5) liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny,
		6) wysokość środków finansowych przeznaczonych na współfinansowanie pobytu dzieci w systemie pieczy zastępczej.
5.	Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	1) liczba założonych Niebieskich Kart w roku kalendarzowym, 2) liczba powołanych grup roboczych, 3) liczba osób dotkniętych przemocą, 4) liczba osób objętych poradnictwem specjalistycznym w związku z przemocą, 5) liczba inicjatyw informacyjno-edukacyjnych na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, 6) liczba wniosków o ściganie sprawców przemocy lub podjęcie innych działań.
6.	Przeciwdziałanie uzależnieniom	1) liczba osób objętych działaniami GKRPA, 2) liczba osób objętych programami i projektami na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom, 3) liczba osób skierowanych do Zakładów Leczenia Uzależnień, 4) liczba cofniętych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, 5) liczba inicjatyw społecznych w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii.

Zakończenie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dobrzyniewo Duże a jest dokumentem długofalowym, wskazującym na konkretne działania w ramach przyjętych priorytetów. Strategia jest drogowskazem i instrumentem działania władz samorządowych, instytucji pomocy społecznej, w tym Ośrodka Pomocy Społecznej, który ma służyć wspólnej misji, jaką jest silna i zintegrowana społeczność lokalna gminy Dobrzyniewo Duże, która dąży do możliwości rozwoju osobistego i zawodowego oraz aktywnego przeciwdziałania marginalizacji i wykluczeniu społecznemu.

Istotne znaczenie w realizacji Strategii mają partnerzy społeczni wszystkich szczebli organizacji życia społecznego. Strategia ma pobudzać do aktywności organizacje, instytucje działające w obszarze pomocy społecznej oraz rozwoju gospodarczego i społecznego Gminy.

Poprzez cele oraz działania zawarte w dokumencie, pomoc ma dotrzeć do najbardziej potrzebujących. Określony w ten sposób kształt Strategii otwiera instytucjom niepublicznym wiele możliwości, nie tylko uczestnictwa w ogólnym systemie pomocy mieszkańcom gminy znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, ale także daje możliwości pozyskiwania środków finansowych funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Strategia zawiera cele strategiczne i działania niezbędne do realizacji danego celu, podmioty odpowiedzialne za realizację i terminy realizacji. Opracowany dokument jest Strategią długookresową – do 2030 roku.

Założeniem jej jest zapewnienie mieszkańcom Gminy Dobrzyniewo Duże dogodnych warunków do rozwoju, wzmocnianie rodzin oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i marginalizacji poprzez zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańcom gminy, w celu zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, przeciwdziałanie bezrobociu, zapewnienie dostępu do zróżnicowanych usług społecznych osobom starszym, chorym, niepełnosprawnym, wzmocnienie roli i funkcji rodziny oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży właściwych warunków do rozwoju i wychowania, przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz przeciwdziałanie uzależnieniom.

Opracowanie niniejszej Strategii ma posłużyć lepszej, bardziej skutecznej i efektywniejszej realizacji działań na rzecz społeczności lokalnej w Gminie Dobrzyniewo Duże.

ANKIETA – WYPRACOWANIE STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY DOBRZYNIOWO DUŻE

Szanowni Mieszkańcy Gminy Dobrzyniewo Duże, Urząd Gminy oraz Ośrodek Pomocy Społecznej przystąpił do wypracowania **Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych**. Strategia i programy sprecyzują i zweryfikują najważniejsze problemy społeczne w naszej gminie, a także określą sposoby ich rozwiązywania. Aby trafnie określić cele i zadania do realizacji potrzebna jest współpraca całej społeczności gminy. Prosimy o poważne potraktowanie ankiety i przemyślane odpowiedzi na zawarte w niej pytania.

UWAGA! ANKIETA JEST ANONIMOWA!

Metryczka (wstawić X przy wybranej odpowiedzi):

Płeć: Kobieta Mężczyzna

Wiek: 13 – 16 17 – 25 26 – 59 60 i więcej

Zawód: uczeń/uczennica rolnik/rolniczka przedsiębiorca
pracownik umysłowy pracownik fizyczny emeryt/rencista bezrobotny
inny (jaki?).....

Wykształcenie:

podstawowe zawodowe średnie policealne wyższe

1. Jak ocenia Pan/Pani istotność wymienionych problemów społecznych w swoim miejscu zamieszkania?

Proszę wybrać jedną odpowiedź przy każdym z zagadnień

Wyszczególnienie	Bardzo poważny	Poważny	Umiarkowany	Znikomy	Nie występuje
Bezrobocie					
Ubóstwo					
Alkoholiz					
Narkomania					
Problemy mieszkaniowe					
Przestępczość					
Starzenie się społeczeństwa					
Przemoc w rodzinie					
Niewydolność wychowawcza					
Niepełnosprawność					
Bezdomność					

OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE

2. Jakie problemy społeczne osób niepełnosprawnych uważa Pan /Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? Prosimy o zaznaczenie wybranych odpowiedzi.

- Brak akceptacji w środowisku
- Izolacja rodzinna (odrzućenie)
- Utrudniony dostęp do świadczeń medycznych (np. do rehabilitacji)
- Brak ofert edukacyjnych dla osób niepełnosprawnych
- Brak zorganizowania form spędzania czasu
- Ubóstwo i bieda
- Bezrobocie
- Utrudniony dostęp do usług opiekuńczo- pielęgnacyjnych
- Utrudniony dostęp do budynków użyteczności publicznej
- Inne:.....

DZIECI I MŁODZIEŻ

3. Jakie problemy społeczne dzieci i młodzieży uważa Pan /Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? Prosimy o zaznaczenie 3 wybranych odpowiedzi.

- Brak pozytywnych wzorców i autorytetów
- Przemoc ze strony rodziców
- Przemoc rówieśnicza
- Zaniedbania wychowawcze
- Zaniedbania socjalne (niedożywienie, higiena)
- Używanie alkoholu
- Palenie papierosów
- Zażywanie narkotyków, dopalaczy
- Chuligaństwo i przestępczość
- Brak odpowiedniego miejsca na spotkania dla młodzieży
- Brak zorganizowanych form spędzania wolnego czasu
- Ograniczony dostęp do placówek sportowych i rekreacyjnych
- Bezproduktywne spędzanie czasu wolnego
- Inne:.....

RODZINY

4. Jakie problemy społeczne rodzin uważa Pan /Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? Prosimy o zaznaczenie 3 wybranych odpowiedzi.

- Nieporadność życiowa
- Ubóstwo
- Bezrobocie
- Alkoholizm
- Bezradność opiekuńczo-wychowawcza
- Niedostateczny dostęp do poradnictwa psychologiczno - prawnego
- Niski poziom wzajemnej pomocy pomiędzy rodzinami
- Zanikanie tradycyjnych form spotkań rodzinnych
- Inne:.....

5. Jakie Pana/Pani zdaniem są przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych? Można wybrać kilka odpowiedzi.

- Ubóstwo
- Niski poziom umiejętności wychowawczych
- Uzależnienia
- Przemoc w rodzinie
- Wielodzietność
- Niepełnosprawność/długotrwała choroba
- Niskie dochody
- Niepełna rodzina
- Inne:.....

SENIORZY

6. Czy uważa Pan/Pani, że oferta pomocy osobom starszym (opieka, pomoc, wsparcie, usługi opiekuńcze) jest wystarczająca?

- Tak
- Raczej Tak
- Raczej Nie
- Nie
- Trudno powiedzieć

7. Jakie problemy społeczne osób starszych uważa Pan /Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? Prosimy o zaznaczenie 3 wybranych odpowiedzi.

- Izolacja społeczna (samotność)
- Izolacja rodzinna (odrzućenie)
- Niepełnosprawność
- Choroby
- Niezdolność do samoobsługi
- Brak zorganizowania form wspólnego spędzania czasu

- Ubóstwo i bieda
- Brak akceptacji w środowisku
- Utrudniony dostęp do usług opiekuńczo-pielęgnacyjnych
- Utrudniony dostęp do placówek medycznych
- Utrudniony dostęp do placówek kulturalnych

- Inne:.....

8. Jakie są według Pana/Pani główne potrzeby starszych osób w Państwa środowisku lokalnym? Można wybrać kilka odpowiedzi

- Pomoc materialna
- Wykonywanie ciężkich prac domowych
- Dostarczanie gotowych obiadów do miejsca zamieszkania
- Prowadzenie aktywizacji społecznej osób starszych, w tym edukacyjnej kulturalnej, sportowej, turystycznej, rekreacyjnej.
- Usługi opiekuńczo-pielęgnacyjne
- Doradztwo i załatwianie spraw urzędowych
- Wykonywanie wszystkich prac domowych
- Wsparcie emocjonalne
- Programy zdrowotne
- Pobyt seniora w domu dziennego pobytu (8- godzinny pobyt od poniedziałku do piątku w placówce zapewniającej posiłki, zajęcia, rehabilitację ruchową, opiekę pielęgniarstwa, miejsce do wypoczynku, towarzystwo innych seniorów)
- Możliwość uczestnictwa w klubie seniora (2 razy w tygodniu w placówce zapewniającej społeczną aktywizację obejmującą usługi w zakresie aktywności ruchowej, edukacyjnej, kulturalnej i rekreacyjnej
- Uczestnictwo w zajęciach edukacyjnych, kulturalnych, sportowo-rekreacyjnych
- Inne:.....

OPIEKA ZDROWOTNA

9. Jakie problemy społeczne w obszarze opieki zdrowotnej uważa Pan /Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? Prosimy o zaznaczenie 3 wybranych odpowiedzi.

- Długie oczekiwanie w kolejce

- Długi okres oczekiwania na usługi medyczne (odległe terminy wizyt)
- Krótkie godziny przyjęć
- Mała liczba lekarzy specjalistów

- Ograniczona liczba wizyt domowych lekarza u osób przewlekle chorych i niepełnosprawnych
- Inne:.....

EDUKACJA

10. Jak ocenia Pan/Pani infrastrukturę edukacyjną w gminie?

- Bardzo dobrze
- Dobrze
- Ani dobrze, ani źle
- Źle

11. Czy ilość przedszkoli i szkół w gminie jest wystarczająca?

- Tak
- Nie
- Nie wiem

12. Czy oferta edukacyjna jest przystosowana do osób niepełnosprawnych?

- Tak
- Nie
- Nie wiem

13. Jakie problemy społeczne w obszarze edukacji uważa Pan /Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? Prosimy o zaznaczenie 3 wybranych odpowiedzi.

- Niedostateczny dostęp do placówek wychowania przedszkolnego
- Brak wykorzystania bazy szkolnej w czasie wolnym od nauki
- Niedostateczne wsparcie psychologiczno-pedagogiczne
- Brak żłobków
- Niedostateczna oferta zajęć pozalekcyjnych
- Inne:.....

SPORT I KULTURA

14. Czy na terenie gminy jest wystarczająca liczba obiektów rekreacyjnych i sportowych?

- Tak
- Nie
- Nie wiem

15. Czy w gminie organizowane są imprezy/wydarzenia o charakterze kulturalnym?

- Tak
- Nie
- Nie wiem

16. Czy w gminie jest wystarczająca liczba obiektów obsługujących imprezy/wydarzenia kulturalne?

- Tak
- Nie
- Nie wiem

17. Czy organizacje pozarządowe (stowarzyszenia, fundacje, itp.) angażują się społecznie, np. udzielając pomoc potrzebującym lub organizując wydarzenia sportowe i kulturalne?

- Tak
- Nie
- Nie wiem

18. Jakie problemy społeczne w obszarze sportu i kultury uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? Prosimy o zaznaczenie 3 wybranych odpowiedzi*

- Brak organizacji pozarządowych inspirujących działalność kulturalną i sportową
- Niewykorzystany potencjał wiejskich świetlic- brak systematycznych działań
- Nie w pełni wykorzystany potencjał historii i kultury regionu

- Niewykorzystany potencjał uzdolnionej i utalentowanej młodzieży
- Zbyt mało imprez i wydarzeń środowiskowych
- Brak oferty zajęć sportowych dla osób dorosłych
- Inne:.....

19. Jeśli według Pana/Pani pominęliśmy w ankiecie jakiś ważny problem, to proszę go opisać w tym miejscu.

Twoja odpowiedź:

.....
.....
.....

20. Jeśli według Pana/Pani warto podjąć inne zadania, inicjatywy na rzecz integracji społecznej mieszkańców, które nie zostały wcześniej wymienione w ankiecie, to proszę wymienić poniżej.

Twoja odpowiedź:

.....
.....
.....
.....
.....

Dziękujemy za wypełnienie ankiety!